

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Łagów na lata 2016-2023

marzec 2016r.

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Proces tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	4
2.1 Podstawy prawne w zakresie pomocy społecznej.....	6
3. Diagnoza i analiza sytuacji społecznej w Gminie Łagów.....	16
3.1 Położenie administracyjne	16
3.2 Uwarunkowania demograficzne	18
3.3 Sytuacja gospodarcza.....	21
3.4 Sytuacja na lokalnym rynku pracy.....	26
3.5 Infrastruktura społeczna.....	27
3.5.1 Edukacja.....	27
3.5.2 Sektor pozarządowy i aktywność społeczna.....	28
3.5.3 Kultura	30
3.5.4 Bezpieczeństwo publiczne	32
3.5.5 Służba zdrowia.....	34
3.5.6 Infrastruktura sportowa.....	35
4. Uwarunkowania ochrony środowiska.....	36
5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie	39
6. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej w gminie.....	40
6.1 Długotrwała lub ciężka choroba	42
6.2 Bezrobocie	43
6.3 Niepełnosprawność	44
6.4 Ubóstwo	46
6.5 Alkoholizm	47
6.6 Inne problemy społeczne	48
7. Analiza SWOT.....	49
8. Misja i wizja Gminy Łagów	52
9. Cele strategiczne oraz kierunki działań	53
10. Finansowanie działań.....	60
11. Komunikacja społeczna i promocja	61
12. Monitoring i wdrażanie strategii	62
Spis tabel.....	64
Spis wykresów	64
Spis map.....	65

1. Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Łagów jest dokumentem, który kierunkuje podejmowanie działań, mających na celu skuteczne rozwiązywanie i ograniczanie problemów społecznych na terenie Gminy. Do głównych celów Strategii należy dokonanie diagnozy i analizy sytuacji społecznej terenu objętego dokumentem strategicznym, określenie misji oraz wizji Gminy, a następnie opracowanie założeń, priorytetów i celów lokalnej polityki społecznej, które posłużą przygotowaniu programów pomocowych wspierających integrację osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka z resztą społeczeństwa. Dokument stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej.

Niniejsza Strategia została opracowana przy merytorycznym wsparciu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagowie. Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz mieszkańcy Gminy.

Dokument ma charakter kilkuletni, jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym. Umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z Unii Europejskiej.

Skuteczność wyznaczonych działań pomocowych w Strategii w dużej mierze zależy od posiadanych i pozyskanych przez Gminę środków finansowych, ale także od szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych. Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

2. Proces tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Prace nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Łagów przebiegały w kilku etapach i można je podzielić na trzy zasadnicze części, tj. część wprowadzająca, część diagnostyczno- analityczna, część programowa.

Część wprowadzająca

Zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno – programowych) tworzenia dokumentu.

Część diagnostyczno – analityczna

Określona została rzeczywista kondycja gminy w wybranych obszarach problemowych.

Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

- Uwarunkowanie demograficzne,
- Sytuacja gospodarcza,
- Sytuacja na lokalnym rynku pracy,
- Infrastruktura społeczna, w tym: Edukacja, Sport i rekreacja, Kultura, Biblioteka, Bezpieczeństwo publiczne, Służba zdrowia, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie, Działalność organizacji społecznych i aktywność mieszkańców, Zasoby mieszkaniowe.
- Przyczyny korzystania z pomocy społecznej w gminie, z podziałem na: Długotrwała lub ciężka choroba, Bezrobocie, Niepełnosprawność, Ubóstwo, Alkoholizm, Inne problemy społeczne.

Diagnoza umożliwiła nie tylko powiązanie proponowanych w Strategii działań z faktycznym zapotrzebowaniem wspólnoty lokalnej, ale również pozwoliła wyznaczyć główne obszary strategiczne.

Drugim etapem tej części była identyfikacja słabych i mocnych stron, oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT).

Część programowa

Polegała ona na zdefiniowaniu misji, wizji, głównych kierunków działania oraz pożądanych zmian, do których powinny one doprowadzić. W pierwszym etapie tej części zakreślone zostały najważniejsze ścieżki osiągnięcia celów wynikających z diagnozy. Zidentyfikowano

główne cele strategiczne odnoszące się do takich kwestii jak: niepełnosprawność bezrobocie, starzejące się społeczeństwo. Drugi etap wiązał się z programowaniem, a więc rozpisaniem Strategii na szczegółowe priorytety i formy realizacji, w tym konkretne typy zadań, które należy podjąć, aby sprostać wyznaczonym wyzwaniom. Innymi słowy, szeroko ujęte mechanizmy działań zostały tutaj operacyjnie zawężone, w taki sposób, aby można było delegować ich realizację. Kolejny etap prac dotyczył kwestii zaplanowania procesu wdrażania i monitoringu. Tak przyjęta metodologia prac nad Strategią zapewnia jej spójność, a także umożliwia jej efektywne wdrażanie oraz późniejszą ocenę jej skuteczności.

2.1 Podstawy prawne w zakresie pomocy społecznej

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „*Opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*”.

Na treść i realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich między innymi:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 1515),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2015r. poz. 332 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 149),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 1286),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2015r., poz. 1390),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 124 ze zm.),
- ustawa z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2013r. poz. 267),
- ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz. U. z 2012r., poz. 788),
- ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2015r. poz. 859),

- ustawa z dn.10.07.2015r o świadczeniach rodzinnych (DZ.U 2015 poz.114 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015r. poz. 581),
- uchwała Rady Ministrów z dnia 27 maja 2014r. w sprawie ustanowienia rządowego programu dla rodzin wielodzietnych (Monitor Polski z 2014r. poz. 430).
- ustawa o Karcie Dużej Rodziny z dnia 5.12.2014r. Dz. U. z 2014r. poz. 1863)

Niniejsza Strategia jest zgodnie z w/w aktami prawa oraz wpisuje się w założenia dokumentów strategicznych zarówno tych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym jak i lokalnym.

Ustawa z dn. 12.03.2004 o pomocy społecznej

Warunki prawne i organizacje systemu pomocy społecznej określa ustawa z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U z 2015r poz. 163 ze zm.). Definiuje ona:

1. zadania w zakresie pomocy społecznej;
2. rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania;
3. organizacje pomocy społecznej;
4. zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy **pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.**

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ustawa wymienia różne przypadki, w jakich udziela się pomocy społecznej, w szczególności z powodu:

1. ubóstwa;
2. sieroctwa;
3. bezdomności;
4. bezrobocia;
5. niepełnosprawności;
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby;

7. przemocy w rodzinie;
8. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
9. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
10. trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy;
11. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
12. alkoholizmu lub narkomanii;
13. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
14. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Ustawa z dn. dn.10.07.2015r o świadczeniach rodzinnych

Ustawa o świadczeniach rodzinnych (DZ.U 2015 poz.114 z późn. zm.) tworzy odrębny od systemu pomocy społecznej system poza ubezpieczeniowych świadczeń mających na celu wsparcie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Ustawa zawiera katalog świadczeń rodzinnych oraz katalog podmiotów przyznających i wypłacających świadczenia rodzinne. Wprowadza ona także docelowo jeden organ właściwy w tym zakresie tj. wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie rodzinne lub je otrzymującej.

Ustawa z dn. 19.08.1994 o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 2011 nr 231 poz. 1375 z późn. zm.)

Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne. W świetle ustawy ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

1. promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
2. zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
3. kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

Ustawa z dn. 24.04.2003 o działalności pożytku publicznego i wolontariacie

Jest ważnym aktem prawnym wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce. Obszary, które reguluje ustawa to:

- prowadzenie działalności pożytku publicznego (działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego),
- uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje z tym związane (warunki uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego),
- nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego,
- wolontariat.

Ustawa z dn. 26.10.1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Ustawodawca w art. 41 ust. 1 stanowi: „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań gminy”.

Ustawa z dn. 21.06.2001r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy

Ustawa reguluje zasady i formy ochrony praw lokatorów oraz zasady gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy. Tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej należy do zadań własnych Gminy, która na zasadach i warunkach przewidzianych w ustawie, zapewnia lokale socjalne i lokale zamienne, a także zaspokaja potrzeby mieszkaniowe gospodarstw domowych o niskich dochodach. Ustawa przewiduje, że eksmisja w niektórych kategoriach byłych najemców możliwa jest tylko wtedy, gdy zapewni się im lokal socjalny. Pomieszczenie spełnia kryteria lokalu socjalnego, jeżeli nadaje się do zamieszkania ze względu na wyposażenie i stan techniczny, a powierzchnia pokoi przypadająca na członków gospodarstwa domowego najemcy nie

może być mniejsza niż 5 m² (w przypadku jednoosobowego gospodarstwa domowego 10 m², przy czym lokal ten może mieć obniżony standard). Sąd orzeka o uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego bądź o braku takiego uprawnienia, przy czym obowiązek zapewnienia lokalu socjalnego należy do Gminy. Najczęstszymi powodami wypowiedzenia umowy najmu są zaległości czynszowe lub patologiczne zachowanie lokatora (zakłócanie porządku publicznego, przemoc w rodzinie itp.).

Ustawa o wspieranie rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2013, poz. 866 z późn. zm.)

Z dniem 01.01.2012 weszła w życie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Podstawowym celem ustawy jest kompleksowe uregulowanie problematyki wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej nad dziećmi pozbawionymi prawidłowej opieki rodzicielskiej. Ustawa ma za zadanie wzmocnić wsparcie dysfunkcyjnej rodziny biologicznej dziecka, a w przyszłości ograniczyć liczbę dzieci objętych pieczą zastępczą.

Zadania Gminy to:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

Ustawa wprowadza nowe instytucje wsparcia rodziny na poziomie gminy tj. asystenta rodziny i rodziny wspierającej.

Asystent rodziny

Celem pracy asystenta rodziny jest poprawa sytuacji życiowej rodzin objętych usługą, w tym w szczególności stworzenie optymalnych warunków służących wychowywaniu dzieci i pokonywaniu bieżących problemów rodziny, nabycie i doskonalenie umiejętności społecznych rodziców i zwiększenie kompetencji rodzicielskich. Asystent pracuje z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub innym miejscu uzgodnionym z rodziną.

Zgodnie z założeniami działania asystenta rodziny skupione są między innymi na:

- wspieraniu rodziny w pokonywaniu trudności i barier,
- pomocy w uzyskaniu poprawy sytuacji w różnych obszarach funkcjonowania społecznego,
- wdrożeniu prawidłowych postaw życiowych, rodzicielskich wszystkich członków rodziny, a przede wszystkim odbudowaniu więzi i relacji rodzinnych.

Asystent ułatwi rodzicom wypełnianie ról społecznych, aby doprowadzić do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej i nie dopuścić do umieszczania dzieci poza rodziną w placówkach lub rodzinach zastępczych. Jeśli dzieci znajdują się pod pieczę zastępczą, rolą asystenta będą działania na rzecz ich jak najszybszego powrotu do rodziny.

W przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Po dokonaniu analizy sytuacji rodziny, pracownik socjalny przeprowadzający wywiad środowiskowy wnioskuje do kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 20.

Rodzina wspierająca:

Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- 1) opiece i wychowaniu dziecka;
- 2) prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- 3) kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą ustanawia burmistrz właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Z rodziną wspierającą burmistrz zawiera umowę, która określa zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy. Wójt może upoważnić kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej do ustanawiania rodziny wspierającej lub zawierania

i rozwiązywania umów. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i jej aktywnym udziałem.

2.2 Zgodność z innymi dokumentami strategicznymi

Zgodność z innymi dokumentami strategicznymi

Działania zawarte w Strategii są spójne z głównymi dokumentami strategicznymi obowiązującymi na terenie Unii Europejskiej, Rzeczypospolitej Polskiej, Województwa Świętokrzyskiego oraz Powiatu Kieleckiego i Gminy Łagów.

POZIOM EUROPEJSKI

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu – Europa 2020

SRPS w Gminie Łagów wpisuje się w szczególności w trzy cele: podniesienie poziomu wykształcenia, osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% oraz wspieranie włączenia społecznego. Podkreśla potrzebę wspólnego działania na rzecz wychodzenia z kryzysu, racjonalnego wykorzystywania zasobów, wdrażania reform związanych z globalizacją i starzeniem się społeczeństw.

POZIOM KRAJOWY

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności
Niniejszy dokument jest spójny z celem głównym dotyczącym poprawy, jakości życia Polaków dzięki stabilnemu wzrostowi gospodarczemu. Niniejsza Strategia wpisuje się w cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie *workfare state*, który obejmuje między innymi:

- zmianę funkcjonowania publicznych służb zatrudnienia w kierunku zwiększenia ich efektywności;
- zmianę w systemie zabezpieczenia społecznego oraz podatkowym, tak, aby zwiększyć opłacalność i skłonność do podejmowania pracy;
- zapewnienie rozwoju elastycznych form zatrudnienia;
- stworzenie warunków dla wzrostu liczby osób niepełnosprawnych zatrudnionych na otwartym rynku pracy,
- zapewnienie jak najlepszej adresowalności świadczeń i zasiłków oraz rozwój ekonomii społecznej;
- zapewnienie wsparcia rodzin wielodzietnych zabezpieczających je przed ryzykiem wykluczenia społecznego;

- zwiększenie dostępności do usług zdrowotnych w priorytetowych dziedzinach medycyny (np. kardiologia, onkologia, neurologia, ortopedia i traumatologia, psychiatria);
- stworzenie modelu aktywności intelektualnej, społecznej i zawodowej osób starszych opartego na wykorzystywaniu ich potencjałów i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

SRPS jest spójna z celem głównym, jakim jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarcze, społeczne i instytucjonalne potencjałów zapewniających zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę, jakości życia ludności. Niniejsza Strategia znajduje odniesienie w obszarach strategicznych:

- Spójność społeczna i terytorialna, cel 1: integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.
- Sprawne i efektywne państwo, cel 3: wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek interwencji: rozwój kapitału społecznego;
- Konkurencyjna gospodarka, cel 4: rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa, jakości kapitału ludzkiego;

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020

SRPS w Gminie Łagów jest zgodna z celem głównym tego Programu, jakim jest zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o 1,5 mln osób oraz wzrost spójności społecznej. Ponadto odnosi się do wszystkich wyznaczonych pięciu celów operacyjnych.

Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014 – 2020.

Nowy wymiar aktywnej integracji.

SRPS w Gminie Łagów wpisuje się w cel programu dotyczący poprawy, jakości i poziomu życia seniorów poprzez kompleksowe połączenie działań obejmujących sferę edukacji, integracji międzypokoleniowej, partycypacji obywatelskiej oraz usług społecznych ze szczególnym uwzględnieniem wolontariatu osób starszych.

POZIOM REGIONALNY

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do 2020 roku

SRPS nawiązuje do celu głównego, jakim jest wzrost atrakcyjności województwa poprzez zintegrowany rozwój w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Świętokrzyski Program Pomocy Społecznej 2012 – 2017

Niniejsza Strategia jest zgodna z celem strategicznym dotyczącym zwiększenia efektywności systemu pomocy i integracji społecznej oraz z celami operacyjnymi: 1 Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego, 2 Wsparcie rozwoju usług socjalnych i edukacyjnych dla osób starszych, 3: Rozwój systemu opieki i wsparcia i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020

Opracowany dokument wpisuje się w szczególności w trzy osie priorytetowe:

- 8 Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo,
- 9 Włączenie społeczne i walka z ubóstwem oraz
- 10 Otwarty rynek pracy.

POZIOM LOKALNY

Strategia Rozwoju Gminy Łagów na lata 2015-2024

Jednym z głównych celów SRPS jest aktywizacja/ wzmocnienie aktywności społecznej w tym zwłaszcza osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. SRPS jest spójna z celem 2.2 Wzrost przedsiębiorczości i aktywności mieszkańców kierunek działań 2.2.1 Rozwój przedsiębiorczości i aktywności społecznej., 2.2.2 Wysoka jakość usług publicznych.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Łagów na lata 2015-2024

SRPS w Gminie Łagów wpisuje się w cel strategiczny dokumentu tj. „Poprawa jakości życia mieszkańców zdegradowanych obszarów Gminy Łagów poprzez ograniczenie wysokiej koncentracji problemów społecznych, gospodarczych, przestrzennych, środowiskowych oraz kulturowych”. Oba dokumenty proponują szereg działań mających na celu ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych na obszarze gminy.

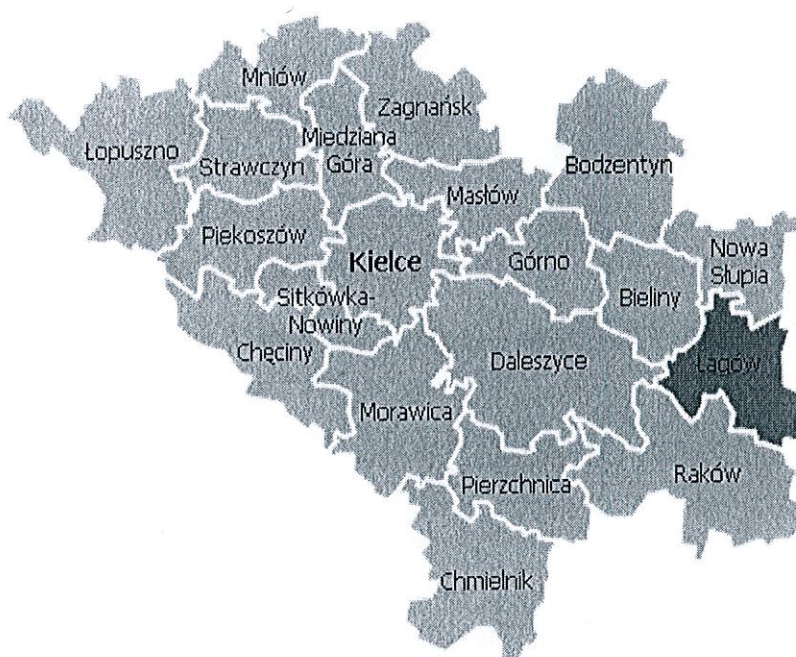

3. Diagnoza i analiza sytuacji społecznej w Gminie Łagów

3.1 Położenie administracyjne

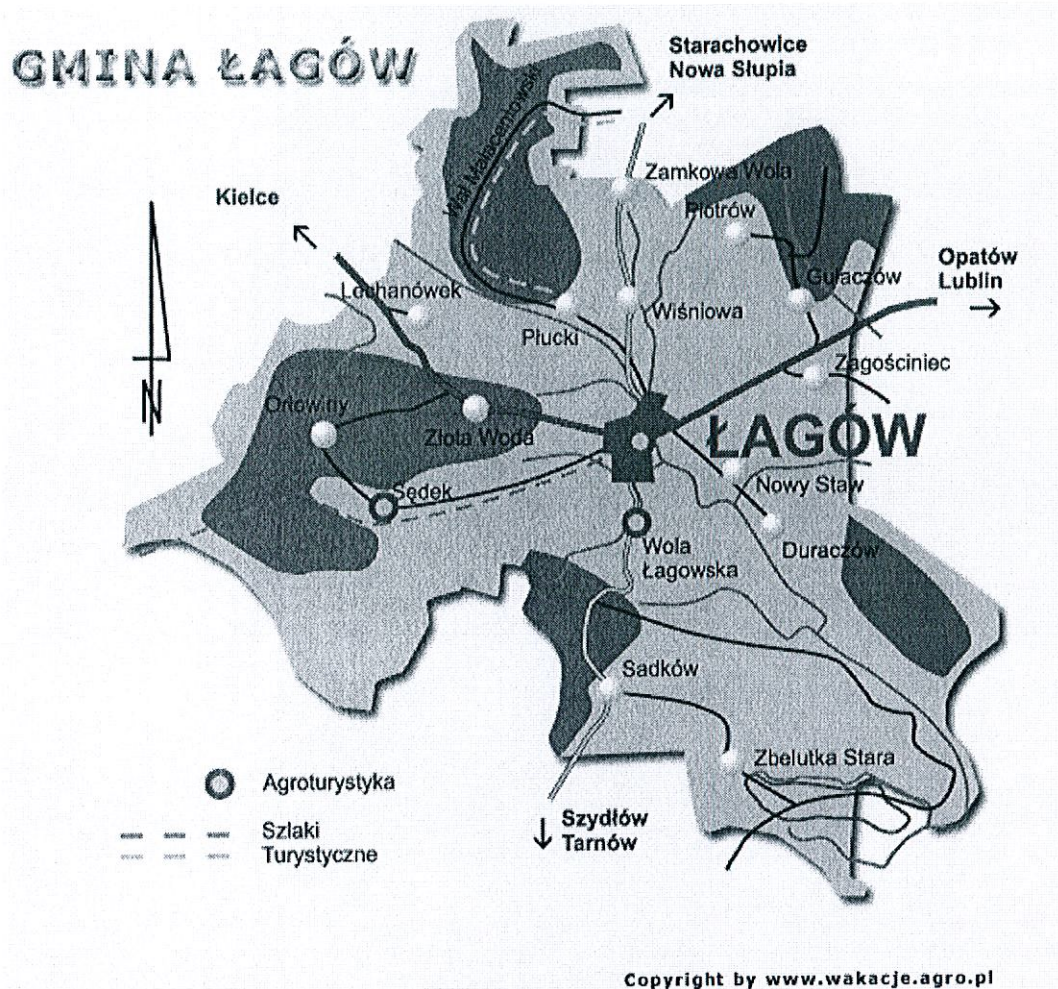
Łagów jest gminą wiejską leżącą w centralnej części województwa świętokrzyskiego w powiecie kieleckim. Zajmuje powierzchnię 113 km², gęstość zaludnienia wynosi 62 os/km². Łagów sąsiaduje z 7 gminami: Bieliny, Nowa Słupia, Waśniów, Baćkowice, Iwaniska, Raków i Daleszyce. W skład gminy wchodzi 19 sołectw: Łagów, Piotrów, Wola Łagowska, Złota Woda, Płucki, Duraczów, Gęsice, Nowa Zbelutka, Zbelutka Stara, Sadków, Sędek, Czyżów, Małacentów, Wiśniowa, Zamkowa Wola, Nowy Staw, Melonek, Winna i Lechówek. Gmina posiada dogodne położenie komunikacyjne. Przez jej teren przebiega droga krajowa nr 74, relacji Sulejów–Kraśnik, a także droga nr 756 relacji Starachowice–Stopnica, łącząca drogi krajowe nr 42 i 73. Ważniejsze ośrodki miejskie znajdujące się w pobliżu to Kielce (36 km od centrum gminy), Starachowice (36 km), Skarżysk-Kamienna (50km), Ostrowiec Świętokrzyski (40 km) oraz Opatów (24 km)

Mapa nr 1. Gmina Łagów na tle powiatu kieleckiego

Mapa nr 2: Mapa gminy Łagów

Źródło: <http://www.agrowakacje.pl/lagow/mapa.html>

3.2 Uwarunkowania demograficzne

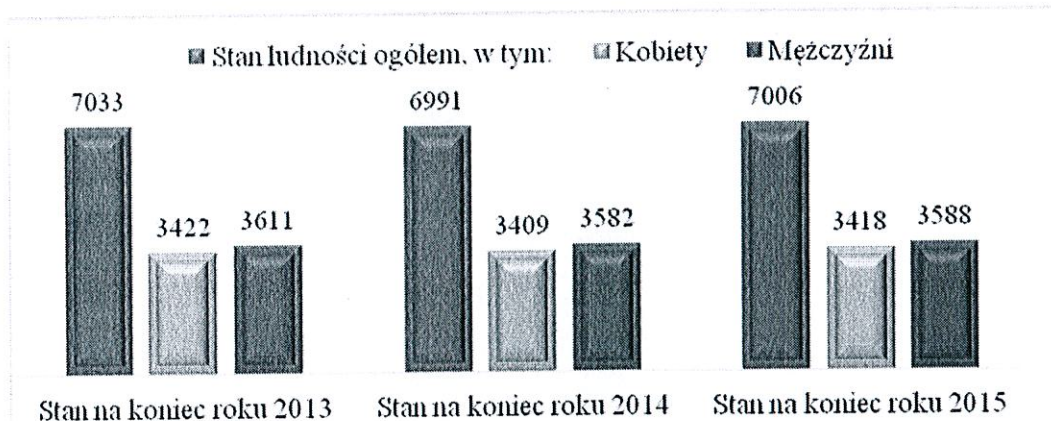
Według danych Urzędu Gminy w Łagowie na koniec roku 2015 gminę Łagów zamieszkiwało **7006 osób w tym 3418 kobiety i 3588 mężczyzn**. To o **27 osób mniej** niż w roku 2013. Największą część społeczeństwa gminy **66,36%** stanowi ludność w **wieku produkcyjnym** tj. w wieku zdolności do pracy. Wiek **emerytalny** osiągnęło **17,13%** mieszkańców gminy. Z roku na rok maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w roku 2014 było to **16,51%** ogółu ludności, co świadczy o starzejącym się społeczeństwie. Poniższe tabele oraz wykresy obrazują strukturę ludności Gminy Łagów w latach 2013-2015.

Tabela 1: Struktura ludności na terenie Gminy w latach 2013-2015

Struktura ludności	Stan na koniec roku 2013	Stan na koniec roku 2014	Stan na koniec roku 2015
Stan ludności ogółem, w tym:	7033	6991	7006
Kobiety	3422	3409	3418
Mężczyźni	3611	3582	3588
Urodzenia żywe ogółem	78	70	69
Zgony ogółem	66	57	83
Przyrost naturalny	-12	-13	14

Źródło: Urząd Gminy w Łagowie styczeń 2016r.

Wykres 1. Struktura ludności na przełomie lat 2013-2014 w Gminie Łagów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Łagowie marzec 2016r.

Wahania w strukturze ludności na przełomie lat 2012/2014 są niewielkie. Zauważalny jest ogólny spadek liczby ludności, zmniejszenie się liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym względem roku 2012. Wzrostowi uległa liczba ludności w wieku poprodukcyjnym, co jest wyrazem ogólnego procesu starzenia się społeczeństwa.

Utrzymanie się takiej tendencji w najbliższych latach spowoduje konieczność dostosowywania w coraz szerszym zakresie wachlarza usług społecznych dla potrzeb seniorów.

Wykres 2: Struktura ludności na terenie gminy Łagów w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Łagowie marzec 2016r.

Wskaźnik obciążenia demograficznego

Analiza wskaźnika obciążenia demograficznego, tj. liczby ludności w wieku poprodukcyjnym (powyżej 59/64 roku życia) na 100 osób w wieku produkcyjnym, potwierdza tendencję stałego wzrostu ludności w wieku emerytalnym. Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą zmiany wskaźnika obciążenia demograficznego w latach 2012-2014.

Tabela 2: Zmiany wskaźnika obciążenia demograficznego w latach 2012-2014

GMINA ŁAGÓW	2012	2013	2014
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	59,6	57,7	57,3
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	85,7	89,7	93,5
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	27,5	27,3	27,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Kielcach

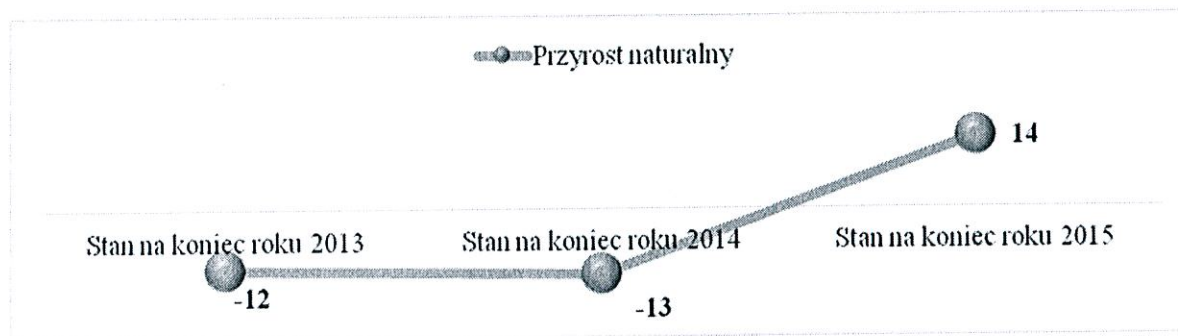
Wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie Łagów w 2014r. osiągnął wartość **27,70** i był niższy w porównaniu ze wskaźnikiem dla województwa, który wynosił 32,60; oraz dla Polski – 30,20. Świadczy to o tym, że społeczeństwo Gminy Łagów starzeje się nieco wolniej.

Ruch naturalny w gminie

Przyrost naturalny w roku 2015 w Gminie był dodatni, co spowodowane było większą liczbą urodzeń niż zgonów. Nieco inaczej sytuacja kształtowała się latach 2013-2014 gdzie był on ujemny.

Wykres 3. Przyrost naturalny w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łagów marzec 2016r.

3.3 Sytuacja gospodarcza

Wskaźniki ekonomiczno-gospodarcze osiągnane w województwie świętokrzyskim są z reguły niższe niż średnie krajowe. Województwo zaliczane jest do najsłabszych gospodarczo regionów w Polsce. W 2012 r. świętokrzyskie uplasowała się na jednym z ostatnich miejsc (13) z 2,5% udziałem w tworzeniu produktu krajowego brutto. W przeliczeniu na jednego mieszkańca stanowiło to 31 459,00 zł przy średniej dla Polski 41 934,00 zł ten z kolei wynik uplasował województwo świętokrzyskie na 12 miejscu w kraju¹.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2014r. na terenie Gminy Łągów funkcjonowało 488² podmiotów gospodarczych, wśród których dominowały podmioty najmniejsze zatrudniające do 9 pracowników. Stanowiły one 96,8% ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Pośród działających podmiotów gospodarczych dominują podmioty prywatne, natomiast w rodzajach prowadzonych działalności (według PKD 2007) dominują kategorie: **przemysł i budownictwo (96 podmiotów), rolnictwo leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (15 podmiotów).**

Tabela 3: Ilość podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Łągów według klas wielkości

Liczba osób pracujących	2012	2013	2014
Ogółem	383	401	427
0-9	368	386	413
10-49	13	13	12
50-249	2	2	2
250-999	0	0	0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny BDL styczeń 2016r.

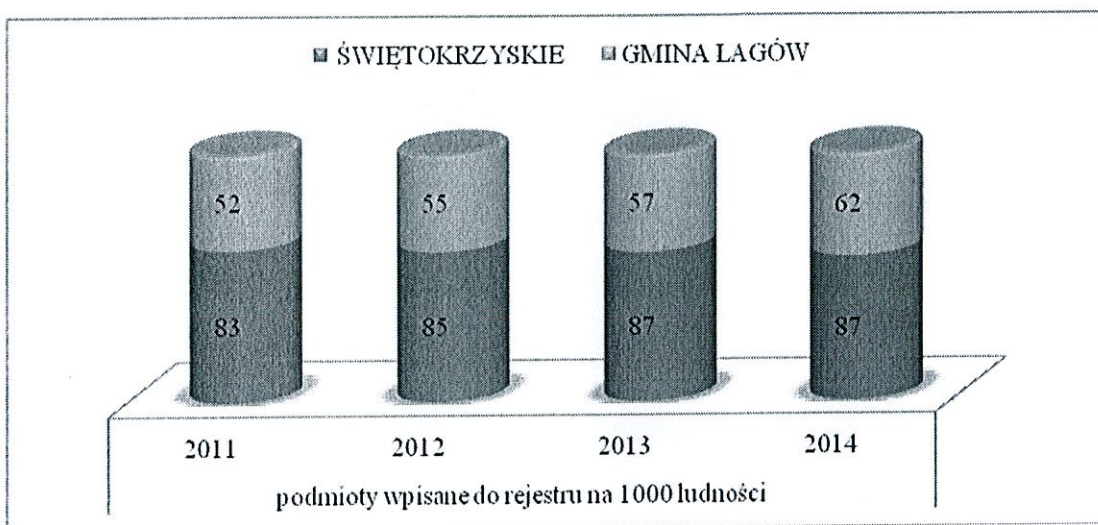
Gmina Łągów posiada niski wskaźnik przedsiębiorczości. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w 2014 roku wynosiła 62 i była dużo niższa od średniej dla województwa świętokrzyskiego.

¹ Raport GUS Produkt Krajowy Brutto Rachunki Regionalne w 2014 r.

² Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie. Zob. Statystyczne Vademecum Samorządowca, 2015 (Gmina Łągów).

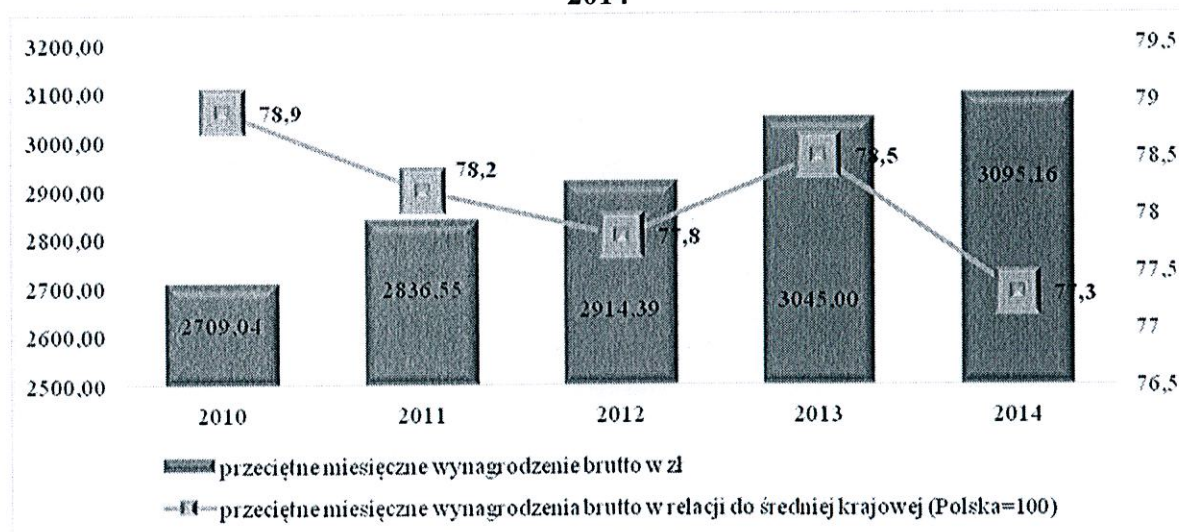
Wykres 4: Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego BDL grudzień 2015r.

W powiecie kieleckim, w obrębie, którego znajduje się gmina Łagów systematycznie rośnie przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w gospodarce narodowej i w 2014 r. wynosiło **3095,16 zł**, co stanowi **77,3%** średniej krajowej natomiast dla województwa świętokrzyskiego osiągnęło ono wartość **3 435,93 zł**. Poniższy wykres przedstawia przeciętne wynagrodzenie brutto w powiecie kieleckim w latach 2010-2014.

Wykres 5: Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie kieleckim w latach 2010-2014

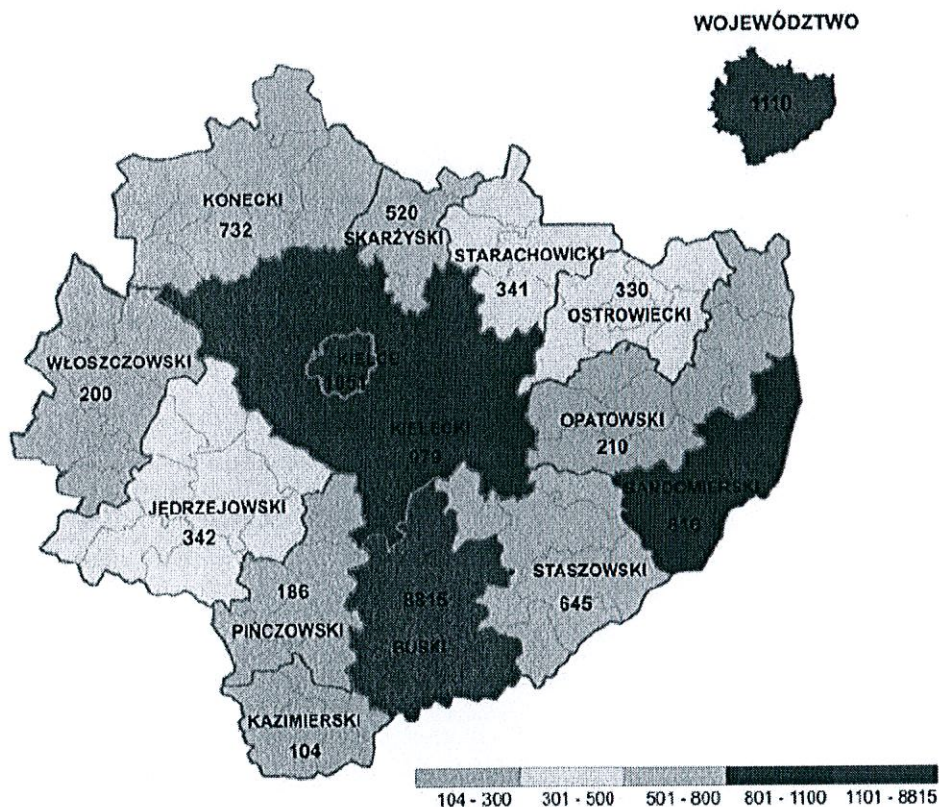

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego
<http://www.stat.gov.pl> luty 2016r.

Turystyka w województwie świętokrzyskim

Turyści odwiedzający województwo w 2014r. najczęściej korzystali z noclegów w Kielcach – 122,3 tys (25,6% ogółu korzystających) w powiecie kieleckim 98-8 tys. (20,7% ogółu) a także w powiecie buskim – 79,9 tys (16,1%). Podobnie jest z turystami z zagranicy. Goście z zagranicy na miejsce swojego pobytu wybierali najczęściej Kielce (44,4%) oraz powiat buski (12,6%).

Mapa nr 3: Udzielone noclegi w turystycznych obiektach noclegowych na 1000 ludności w 2014r.

Źródło: Turystyka w województwie świętokrzyskim US w Kielcach

Turystyka jest jednym z najszybciej rozwijających się sektorów i jedną z nielicznych dziedzin, w której wzrost wpływów przekłada się na tworzenie realnych miejsc pracy nie tylko w sektorze końcowej konsumpcji turystycznej, ale także w sektorze produkcyjnym.

Jednocześnie turystyka jest potężnym instrumentem polityki regionalnej, pozwalającym na wyrównywanie różnic społeczno – gospodarczych. Ta gałąź gospodarki wytwarza rocznie 2% PKB i równocześnie pobudza rozwój wielu innych dziedzin gospodarki od transportu, rolnictwa, edukacji, kultury, przemysłu spożywczego, hotelarstwa po opiekę zdrowotną i związaną z nią turystykę zdrowotną³.

Województwo świętokrzyskie jest regionem atrakcyjnym turystycznie i posiadającym bogaty i pełen różnorodności potencjał. Region ten jest kojarzony z symbolami, nawiązującymi zarówno do bogactwa walorów naturalnych, jak i walorów antropogenicznych.

Województwo świętokrzyskie na tle innych regionów Polski wypada w większości rankingów dotyczących turystyki bardzo słabo. W strukturze krajowego ruchu turystycznego dominują przyjazdy krótkookresowe (2 – 4 dni), które stanowią około 2/3 wszystkich przyjazdów do województwa świętokrzyskiego.

Ze względu na fakt jak ważna jest rola turystyki w rozwoju Gminy i województwa świętokrzyskiego priorytetem dla samorządów jest tworzenie odpowiedniej infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej wokół posiadanych atrakcji. Atutem Gminy Łagów są wyjątkowo atrakcyjne walory krajobrazowe i przyrodnicze oraz zabytki kultury materialnej i korzystne warunki komunikacyjne.

Obecnie na terenie Gminy można zobaczyć:

- **Kościół parafialny**, jednonawowy, z XV-wiecznym prezbiterium i XVI-wieczną nawą. Wybudowane w latach 1581-1600 późnogotyckie portale i gwiaździste sklepienie, pochodzące z XVII i XVIII w. kaplice tworzą nawy boczne.
- **Wąwóz Dule** światowej sławy odkrywka czarnych wapieni dewońskich z bogatą skamieniałością fauny.
- **Jaskinię "Zbójecką"** o długości ok. 200 m, typowo "jurajską", w rodzaju Piętrowej Szczeliny. Wzmiankowana jest w publikacjach geograficznych z końca XIX i początków XX wieku, zazwyczaj pod nazwą *Jaskinia Łagowska*.

Oprócz wymienionych atrakcji na rozwój turystyki także wpływają odnalezione przez grupę geologów w okolicach miejscowości Łagów ślady wielkiego wymierania sprzed 367

³ www.zarabiajnaturystyce.pl

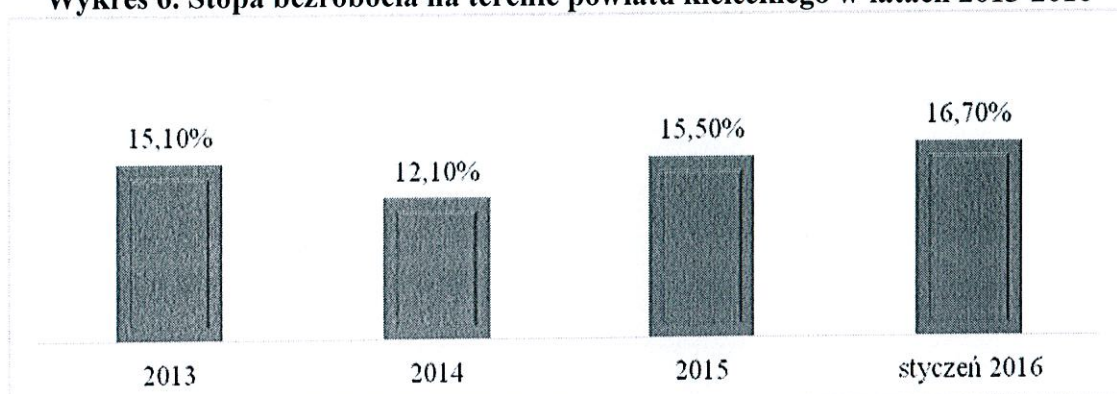
milionów lat. Prace geologów i ich odkrycia potwierdzają fascynującą historię Łagowa i okolic oraz wzmacniają jego potencjał turystyczny.

3.4 Sytuacja na lokalnym rynku pracy

Stopa bezrobocia w powiecie kieleckim pod koniec stycznia 2016r. wynosiła **16,7 %** i była jedną z wyższych w województwie. W gminie Łagów w 2015r. w PUP w Kielcach było zarejestrowanych **392 osoby bezrobotne**. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym wynosił **8,9%**⁴. Poniższy wykres przedstawia stopę bezrobocia na terenie powiatu kieleckiego na przestrzeni ostatnich lat.

Wykres 6. Stopa bezrobocia na terenie powiatu kieleckiego w latach 2013-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z WUP kielce, marzec 2016r.

W ostatnich latach obserwujemy stopniowy wzrost stopy bezrobocia w powiecie kieleckim co jest dość niepokojące. Bezrobocie jest jednym z głównych powodów przyznawania zasiłków przez tutejszy GOPS. Najbardziej negatywne skutki dla osoby bezrobotnej oraz jej najbliższego otoczenia niesie za sobą długotrwałe bezrobocie, czyli pozostawanie w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy. Omawiając rynek pracy należy również zwrócić uwagę na liczbę osób pracujących na terenie gminy. Analizując poniższe dane na wykresie można zauważyć, że liczba osób pracujących na 1000 ludności spadła w roku 2014 względem roku 2010.

⁴ Zob. Statystyczne Vademecum Samorządowca, 2015 (Gmina Łagów).

Wykres 7. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w Gminie Łagów lata 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z WUP Kielce marzec 2016r.

3.5 Infrastruktura społeczna

3.5.1 Edukacja

Na terenie Gminy Łagów funkcjonują 4 Szkoły Podstawowe, 1 Gminny Zespół Szkół w skład którego wchodzi: SP w Łagowie, SP w Lechówku, PG w Łagowie i ZSZ w Łagowie oraz 6 punktów przedszkolnych umożliwiają dzieciom z terenu Gminy:

- rozwój umiejętności porozumiewania się w mowie i piśmie;
- poznawanie i rozumienie świata;
- ujawnianie oraz rozwijanie zainteresowań i uzdolnień;
- rozumienie siebie, innych ludzi i ich poglądów;
- kształtowanie i ocenę własnej wartości;
- samoidentyfikację narodową i kulturową;
- kształtowanie postaw patriotycznych, poczucia przynależności lokalnej, narodu;
- zdobycie wykształcenia umożliwiające dalsze kształcenie.

Łączna liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjum w roku 2014 wyniosła: **645 osób**, z czego do szkół podstawowych uczęszczało **447 uczniów**, a do gimnazjum **198 uczniów**. Poniższy wykresy przedstawiają strukturę uczniów na terenie gminy w roku 2014.

Wykres 8: Liczba uczniów na terenie gminy Łagów w poszczególnych latach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Łagowie, GUS, SIO, styczeń 2016 rok.

Z powyższych danych wynika, iż w ostatnim roku zmalała liczba dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów szkół gimnazjalnych. Odmienna sytuacja jest natomiast w przypadku dzieci w szkołach podstawowych, których w ostatnim roku przybyło.

3.5.2 Sektor pozarządowy i aktywność społeczna

Obecnie na terenie Gminy Łagów funkcjonuje **22 organizacje społeczne** (pozarządowe i grupy nieformalne). Inicjatywy podejmowane przez mieszkańców zorganizowanych w stowarzyszeniach świadczą o dużym potencjale kapitału ludzkiego w Gminie. Mieszkańcy Gminy Łagów angażują się w wiele inicjatyw społecznych, czego wyrazem jest działalność ochotniczych straży pożarnych. Po wielu latach zapomnienia reaktywowane zostały również koła gospodyń wiejskich. Organizacje te aktywnie działają w życiu kulturalnym społeczności wiejskich, kultywując często zapomniane tradycje, angażując się w różnego rodzaju imprezy gminne (festyny) czy też uczestnicząc w różnego rodzaju konkursach i pokazach na poziomie regionalnym.

Tabela 4: Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy

Wykaz stowarzyszeń działających na terenie Gminy – stan na 14.01.2016 r.		
L.p.	Nazwa organizacji	Ilość osób działających w organizacji
1.	Stowarzyszenie Na Rzecz Ekorozwoju Sołectw: Melonek – Ruda – Gęsice – Duraczów – Zbelutka Nowa	15
2.	Stowarzyszenie „Rodzice Dzieciom”	15
3.	LGD „Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Świętokrzyskiej”	60

4.	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Łągów	25
5.	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej i Sportu ŁKS	50
6.	Stowarzyszenie „Sami Swoi Sędek”	23
7.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Czyżów	28
8.	Stowarzyszenie Razem Możemy Więcej w Woli Łągowskiej	18
OSP		
1.	OSP Łągów	66
2.	OSP Piotrów	40
3.	OSP Sadków	29
4.	OSP Sędek	26
Koła Gospodyń Wiejskich		
1.	KGW w Czyżowie	14
2.	KGW w Lechówku	11
3.	KGW w Piotrowie	17
4.	KGW w Płuckach (przewodnicząca E. Siwoń)	10
5.	KGW „Płuckowianki” w Płuckach (przewodnicząca B. Pakuła)	10
6.	KGW w Sadkowie	12
7.	KGW w Sędku	18
8.	KGW „Wolanie” w Woli Łągowskiej	14
9.	KGW w Starej Zbelutce	18
Zespoły folklorystyczne		
1.	„Wolanie” w Woli Łągowskiej	14

Źródło: Dane z Urzędu Gminy w Łągowie, styczeń 2016 rok

Poniżej zaprezentowano tabelę dotyczącą aktywności wyborczej mieszkańców Gminy Łągów podczas wyborów prezydenckich w 2015 rok na tle innych gmin powiatu kieleckiego.

Tabela 5. Dane dotyczące aktywności wyborczej mieszkańców Gminy Łągów podczas wyborów prezydenckich w 2015r. na tle innych gmin

	Nazwa jednostki	Liczba wyborców uprawnionych do głosowania	Liczba wydanych kart	frekwencja	Głosy ważne
GMINY	Gmina Bieliny	7850	4178	53,22%	4135
	Gmina Masłów	8314	4945	59,48%	4873
	Gmina Górno	10826	6426	59,36%	6353
	Gmina Łągów w tym	5645	2661	47,14%	6900

1	Gminny Zespół Szkół w Łagowie - Łagów ul. Zapłotnia 1, 26-025 Łagów	1338	695	51,94%	682
2	Gminny Zespół Szkół w Łagowie- Łagów ul. Zapłotnia 1, 26-025 Łagów	1886	838	44,43%	832
3	Szkoła Podstawowa w Starej Zbelutce- Stara Zbelutka 14, 26-025 Łagów	1013	442	43,63%	431
4	Szkoła Podstawowa w Rudzie- Melonek, Ruda 11, 26-025 Łagów	430	197	45,81%	195
5	Szkoła Podstawowa w Czyżowie- Czyżów 92 26-025 Łagów	283	148	52,30%	146
6	Szkoła Podstawowa w Piotrowie- Piotrów 1 26-025 Łagów	695	377	54,24%	375

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisja Wyborczej luty 2016r.

Jak widać w powyższej tabeli aktywność wyborcza mieszkańców Gminy Łagów była bardzo niska w stosunku do sąsiednich gmin i nie przekroczyła 50%.

3.5.3 Kultura

Animatorem działań o charakterze kulturalnym w Gminie Łagów jest Urząd Gminy oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Łagowie, które starają się wychodzić naprzeciw oczekiwaniom, potrzebom mieszkańców w tym zakresie. Na terenie gminy podejmowane są liczne inicjatywy kulturalne. W sołectwach zlokalizowane są budynki (świetlice, remizy), które przeznaczone są na działalność kulturalną. Część z nich wymaga modernizacji. Istnieje również potrzeba stworzenia na terenie gminy nowych przestrzeni integracyjno – rekreacyjnych dla mieszkańców m.in. **Nowej Zbelutki, Plucek, Nowego Stawu, Łagowa, Gęsic**. Poniższa tabela przedstawia czytelników biblioteki z podziałem na wiek oraz rodzaj wykonywanego zajęcia.

Tabela 6: Czytelnicy Gminnej Biblioteki Publicznej

L.p.	Przedział wieku	Liczebność	Rodzaj wykonywanego zajęcia	Liczebność
1.	1 – 5 lat	21	Dzieci	21
2.	6 – 12 lat	132	Uczniowie	340
3.	13 – 15 lat	83	Studenci	64
4.	16 – 19 lat	133	Pracownicy umysłowi	68

5.	20 – 24 lata	99	Robotnicy	22
6.	25 – 44 lata	139	Rolnicy	78
7.	45 – 60 lat	48	Inni zatrudnieni	7
8.	60 lat i więcej	30	Emeryci, renciści	78
9.	-		Pozostali, niezatrudnieni	7

Źródło: Dane pochodzą z Gminnej Biblioteki Publicznej, luty 2016 rok

Budynek Gminnej Biblioteki Publicznej w Łagowie jest czynny od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 16:00 natomiast Filia w Starej Zbelutce jest dostępna dla czytelników 3 dni w tygodniu: środa w godz. 11⁰⁰- 18⁰⁰, piątek w godz. 14⁰⁰- 19⁰⁰ i sobota w godz. 9⁰⁰- 17⁰⁰. Aktualny stan księgozbioru wynosi 25799.

3.5.4 Bezpieczeństwo publiczne

Poczucie bezpieczeństwa – lub jego brak – przesądza, o jakości życia i rozwoju społeczeństwa. Dlatego ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego należą do zasadniczych zadań instytucji państwa i samorządu oraz są elementem niniejszej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, mimo tego, że stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać ślad w jej funkcjonowaniu. Poniżej przedstawiamy tabele obrazującą liczbę przestępstw popełnionych na terenie Gminy Łagów w latach 2013-2015.

Tabela 7: Przestępczość na terenie gminy Łagów w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
Zabójstwo	0	0	0
Rozboje i wymuszenia	0	1	1
Bójki i pobicia	3	0	1
Kradzieże rzeczy	19	19	16
Kradzieże z włamaniem	8	5	11
Požary	1	6	0
Przemoc w rodzinie/znęcanie	9	6	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji w Rakowie

Tabela 8: Kategorie przestępstw na terenie gminy w latach 2013-2015

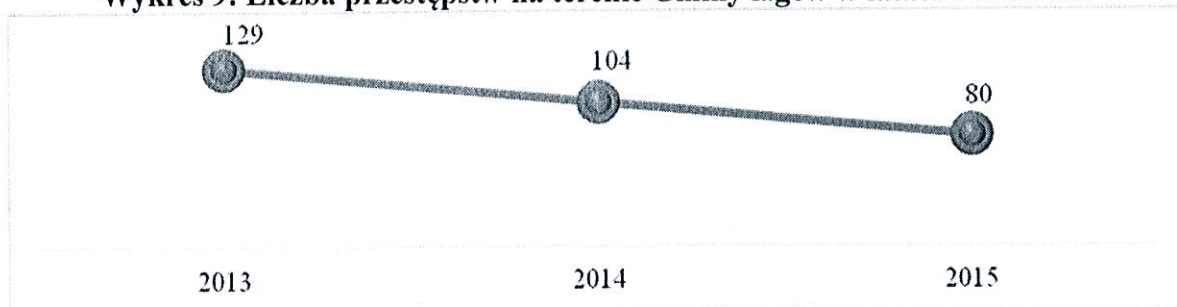
L.p.	Kategoria przestępstwa	2013	2014	2015
1.	Nietrzeźwi kierujący	48	23	12
2.	Znęcanie się nad osobą najbliższą	9	2	2
3.	Kradzież z włamaniem	8	5	11
4.	Wypadek drogowy	8	14	8
5.	Kradzież mienia	19	19	16
6.	Naruszenie zakazu sądowego	1	2	3
7.	Uszkodzenie mienia	3	3	1
8.	Oszustwo	8	11	4
9.	Niealimentacja	1	2	1
10.	Uszkodzenie ciała	3	5	1

11.	Spowodowanie zagrożenia dla zdrowia i życia	0	0	0
12.	Posiadanie narkotyków	0	1	0
13.	Samobójstwo	2	2	1
14.	Wyrąb drewna	0	1	0
15.	Nieumyślne spowodowanie śmierci	3	1	3
16.	Podrobienie podpisu	1	3	0
17.	Paserstwo	0	0	0
18.	Kradzież dokumentu	3	1	3
19.	Przywłaszczenie mienia	4	2	4
20.	Falszowanie znaków granicznych	0	0	0
21.	Groźby karalne	1	2	0
22.	Naruszenie miru domowego	0	0	0
23.	Z ustawy o rybactwie śródlądowym	0	0	0
24.	Pobicie	3	0	1
25.	Posiadanie papierosów bez akcyzy	0	0	0
26.	Znieważenie funkcjonariusza Policji	0	0	1
27.	Rozbój	0	0	1
28.	Wypadek lotniczy	0	0	0
29.	Podpalenie	0	2	0
30.	Uporczywe nękanie	0	0	0
31.	Kradzież linii telefonicznej	4	3	7
32.	Podrobienie oleju napędowego	0	0	0
33.	Korupcja	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji w Rakowie

Wykres 9: Liczba przestępstw na terenie Gminy Łagów w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji w Rakowie

Jak wynika z powyższej tabel w latach 2013-2015 funkcjonariusze najczęściej zajmowali się wykroczeniami dotyczącymi kategorii – **nietrzeźwi kierujący, kradzież z włamaniem,**

kradzież mienia, znęcanie się nad osobą najbliższą, wypadki drogowe czy oszustwa. Sołectwem w którym co roku odnotowuje się najwięcej przestępstw jest Łagów.

3.5.5 Służba zdrowia

Na terenie Gminy funkcjonuje Wielmed Sp. z o.o. Przychodnie w Łagowie i Zbelutce Starej, które zapewniają opiekę lekarską i pielęgniarską. Personel pracujący składa się z trójki lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej - w tym dwóch pediatrów, cztery pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej, położna podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarka szkolna.

Tabela 9: Liczba osób korzystająca z Przychodni

Grupy wiekowe	Łagów i Stara Zbelutka	
	mężczyźni	kobiety
0 - 6	261	249
7 - 15	411	376
16 - 19	199	181
20- 65	2362	2200
Powyżej 65	436	709
Razem	3669	3715

Źródło: Dane z Wielmed Sp. z o.o., styczeń 2016 rok

Największą grupą korzystającą z opieki zdrowotnej na terenie gminy Łagów są osoby w wieku **20 – 65 lat**. Wielmed Sp. z o.o. posiada podstawowy sprzęt medyczny istnieje jednak potrzeba doposażenia placówki. Dodatkowo istnieje potrzeba:

1. Stabilnego lub rezerwowego zasilania energią elektryczną,
2. Wydajnego i stabilnego łącza internetowego w Zbelutce,
3. Modernizacji budynku ośrodka zdrowia w Łagowie w zakresie: (instalacji elektrycznej, wodnej, kanalizacyjnej i co, dostosowania do wymogów przeciwpożarowych, realnego oddzielenia gabinetów dla dzieci zdrowych).

3.5.6 Infrastruktura sportowa

Na terenie gminy znajduje się 10 boisk/obiektów sportowych, które są ogólnodostępne. Część infrastruktury sportowej wymaga modernizacji. W Łagowie znajduje się **Gminna Hala Sportowa**.

Tabela 10: Lokalizacja boisk/obiektów sportowych

1.	Boisko przy Gminnym Zespole Szkół (GZS) w Łagowie, ul. Zapłotnia 1, 26-025 Łagów
2.	Boisko wielofunkcyjne typu „Orlik” przy GZS w Łagowie, ul. Zapłotnia 1, 26-025 Łagów
3.	Hala sportowa przy GZS w Łagowie, ul. Zapłotnia 1, 26-025 Łagów
4.	Siłownia i sala fitness przy GZS w Łagowie, ul. Zapłotnia 1, 26-025 Łagów
5.	Boisko przy Szkole Podstawowej w Piotrowie, Piotrów 1, 26-025 Łagów
6.	Hala przy Szkole Podstawowej w Piotrowie, Piotrów 1, 26-025 Łagów
7.	Boisko przy Szkole Podstawowej w Zbelutce, Zbelutka 14, 26-025 Łagów
8.	Boisko przy Szkole Podstawowej w Rudzie, Ruda 11, 26-025 Łagów
9.	Sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Zbelutce, Zbelutka 14, 26-025 Łagów
10.	Boisko przy Szkole Podstawowej w Czyżowie, Czyżów 92, 26-025 Łagów

Źródło: Dane z Urzędu Gminy w Łagowie, styczeń 2016

4. Uwarunkowania ochrony środowiska⁵

Gmina Łagów odznacza się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi. Cały teren gminy leży w obrębie następujących form ochrony przyrody do których należą :

- **Otulina Świętokrzyskiego Parku Narodowego.** Otulina obejmuje północno – zachodni fragment gminy Łagów pokryty zwartym kompleksem leśnym porastającym Wał Małacentowski i wzniesienie Kobylej Góry.

- **Jeleniowski Park Krajobrazowy** położony jest na wschód od Świętokrzyskiego Parku Narodowego na terenie powiatów kieleckiego (gmina Łagów i Nowa Słupia), opatowskiego (gmina Baćkowiec i Sadowie), starachowickiego (gmina Pawłów) oraz ostrowieckiego. Zajmuje on powierzchnię 4 295 ha, a jego strefa ochronna 10 591 ha. Obszar Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego budują głównie skały osadowe paleozoiku. Występują one na powierzchni (Pasma Jeleniowskie) bądź tworzą podłoże skalne (obszar Parku i otulina na północ od Pasma Jeleniowskiego) przykryte przez najmłodsze osady czwartorzędowe, a w niewielkim zakresie również trzeciorzędowe. Podstawową jednostką krajobrazową Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego jest Pasma Jeleniowskie zbudowane w grani grzbietowej z odpornych na wietrzenie kambryjskich piaskowców kwarcytowych. Osiąga ono w najwyższych partiach wysokość 554 m n.p.m. (Szczytniak) i 535m n.p.m. (Góra Jeleniowska). Poza tym Park obejmuje fragment Doliny Kielecko-Łagowskiej, Wyżynę Opatowską, Pasma Pokrzywiańskie i doliny rzeczne Dobruchny i Pokrzywianki. Obszar Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego charakteryzuje się wyraźną asymetrią. Wyższa część południowa jest porośnięta lasami (Pasma Jeleniowskie), natomiast część północna jest zdecydowanie niższa i prawie całkowicie bezleśna. Obszary Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego wraz z otuliną należą do zlewni czterech rzek: Kamiennej, Opatówki, Koprzywianki i Czarnej Staszowskiej.

- **Cisowsko-Orłowiński Park Krajobrazowy** stanowi południowo-wschodni fragment Zespołu Parków Krajobrazowych Gór Świętokrzyskich otaczających zwartym kompleksem od północy, wschodu i południa, najcenniejszy pod względem przyrodniczym Świętokrzyski Park Narodowy. Położony jest on na terenie gmin: Bieliny, Łagów, Daleszyce, Raków, Górno, Pierzchnica. Jego powierzchnia wynosi 20 706 ha, strefy ochronnej 23748 ha. Na obszarze Parku i strefy ochronnej znajdują się fragmenty Pasma Orłowińskiego, Pasma Ocieskiego i Pasma Cisowskiego.

⁵ Źródło: Program Ochrony środowiska dla gminy Łagów na lata 2010-2017

- **Chmielnicko – Szydłowski Obszar Chronionego Krajobrazu** (56999 ha), łączy się od zachodu z Włoszczowsko – Jędrzejowskim OChK, w okolicach Szydłowa z Jeleniowsko – Staszowskim OChK, zaś na południowym wschodzie z Solecko – Pacanowskim OChK. Należący do niego teren leży w gminach: Gnojno i Szydłów, a częściowo także w gminach: Morawica, Pierzchnica, Kije, Chmielnik, Raków, Łągów, Busko Zdrój, Stopnica i Tuczepy. Pod względem siedliskowym przeważają tu bory sosnowe i bory mieszane, sporadycznie występują fragmenty borów trzcinikowych, olsów i łągów. Ważnym elementem szaty roślinnej są zbiorowiska nieleśne: głównie torfowiska z udziałem takich rzadkich roślin jak: przygielka biała, sesleria błotna, turzyca Davalla, storczyki: kruszczyk błotny, storczyk szerokolistny. Na wychodniach skał węglanowych porastają murawy kserotermiczne. Obszar pełni ważne ekologiczne funkcje łącznikowe pomiędzy Zespołem Parków Krajobrazowych Gór Świętokrzyskich i Zespołem Parków Krajobrazowych Ponidzia. Jego pierszoplanową funkcją jest ochrona wód powierzchniowych głównie rzeki Czarnej Staszowskiej wraz ze zbiornikiem wodnym Chańcza.

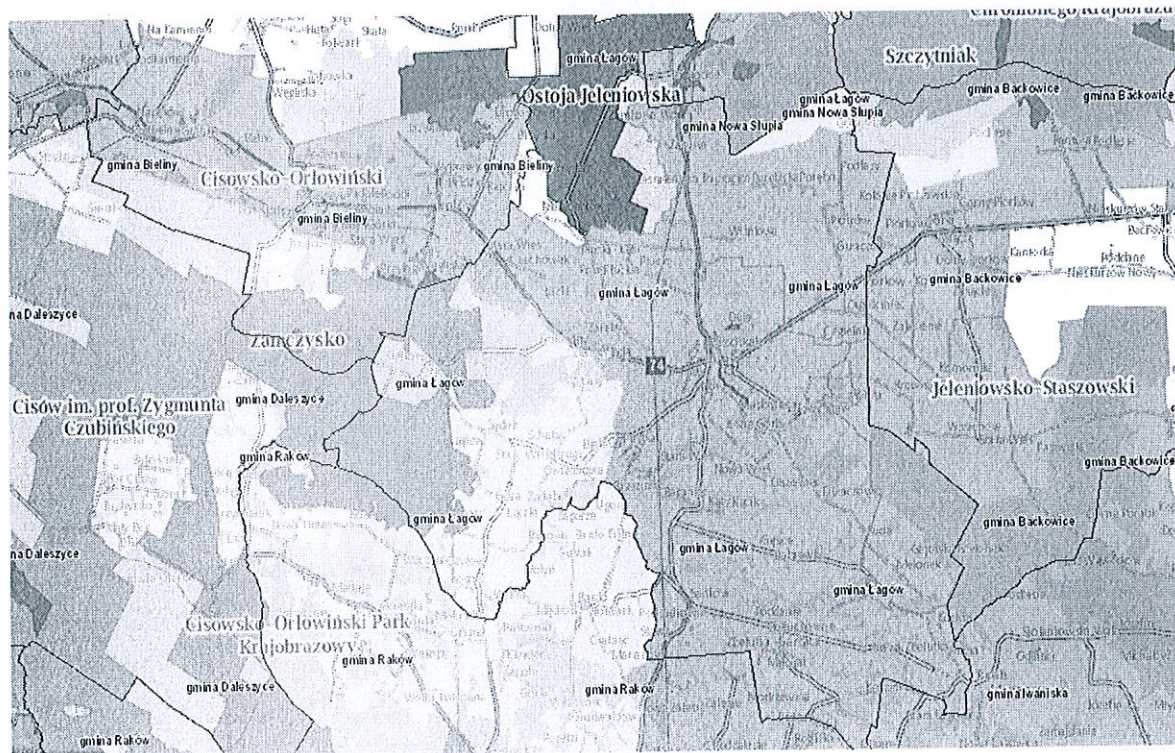
Na terenie gminy Łągów znajdują się fragmenty trzech obszarów, zgłoszonych przez Rząd RP jako propozycje włączenia ich do ogólnoeuropejskiej sieci **NATURA 2000**. Należą do nich:

- **Lasy Cisowsko-Orłowińskie**. Jest to specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) o powierzchni 12676,5 ha. Ostoja położona jest na Wyżynie Małopolskiej, w Górach Świętokrzyskich. Ostoja obejmuje fragment Pasma Cisowskiego, Pasma Orłowińskiego i Pasma Ociesęckiego. Prawie 80% powierzchni ostoi zajmują lasy, które są pozostałością Puszczy Świętokrzyskiej. Dominują tu lasy iglaste i mieszane. Głównie są to drzewostany jodłowe, sosnowo-jodłowe i bukwojodłowe z udziałem jaworu, klonu i cisa.
- **Łysogóry** jest to specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) o powierzchni 5592 ha. Obszar obejmuje najwyższą część Gór Świętokrzyskich (fragment Świętokrzyskiego Parku Narodowego). Wiele cennych siedlisk m.in. gołoborza, piargi, torfowiska przejściowe. Środowisko życia wielu rzadkich gatunków ssaków (nietoperze, bóbr), ptaków (dzięcioły, puszczyk uralski, muchołówka mała) oraz owadów (jelonek rogacz). W młakach rośnie Sierpowiec Błyszczący - rzadko spotykany mszak.
- **Ostoja Jeleniowska** jest to specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) o powierzchni 35,89 ha. Prawie trzy czwarte obszaru stanowią lasy liściaste, pozostałą część mieszane, w śladowej ilości siedliska rolnicze. Obszar obejmuje fragment drugiego co do wysokości pasma Gór Świętokrzyskich - pasma Jeleniowskiego, będącego przedłużeniem na wschód pasma Łysogórskiego. Ułożone jest ono równoleżnikowo, zbudowane z odpornych na

wietrzenie skał kambryjskich, w całości pokryte lasami. W skład obszaru wchodzi wzniesienia: Góra Jeleniowska (535 m n.p.m), Szczytniak (553,7 m n.p.m), i Góra Wesołówka (468,6 m n.p.m).

Mapa nr 4: Obszary prawnie chronione na terenie gminy Łagów

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Legenda: ■ Rezerваты ■ Parki Krajobrazowe ■ Parki Narodowe ■ Obszar Chronionego Krajobrazu ■ Zespoły Przyrodniczo Krajobrazowe ■ Natura 2000 – obszary ptasie ■ Natura 2000 Obszary siedliskowe

5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie

Zgodnie z ustawą, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, która ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując przy tym własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna ma za zadanie wspierać osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwić im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ośrodki pomocy społecznej są najczęściej pierwszą instytucją, do której zgłaszają się po pomoc osoby będące w trudnej sytuacji.

Ośrodek oprócz wykonywania zadań zgodnie z ustawą o pomocy społecznej realizuje również zadania w oparciu o przepisy prawne takie jak: ustawa o samorządzie gminnym, ustawa o finansach publicznych, ustawa o zatrudnieniu socjalnym, Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa w sprawie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, uchwała w sprawie ustanowienia rządowego programu dla rodzin wielodzietnych, ustawa o Karcie Dużej Rodziny.

Na podstawie art.7 ustawy o pomocy społecznej udziela się pomocy osobom i rodzinom, w szczególności z powodu:

- Ubóstwa,
- Sieroctwa,
- Bezdomności,
- Niepełnosprawności,
- Długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- Przemocy w rodzinie,
- Potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- Potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- Bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych,
- Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- Alkoholizmowi lub narkomanii,

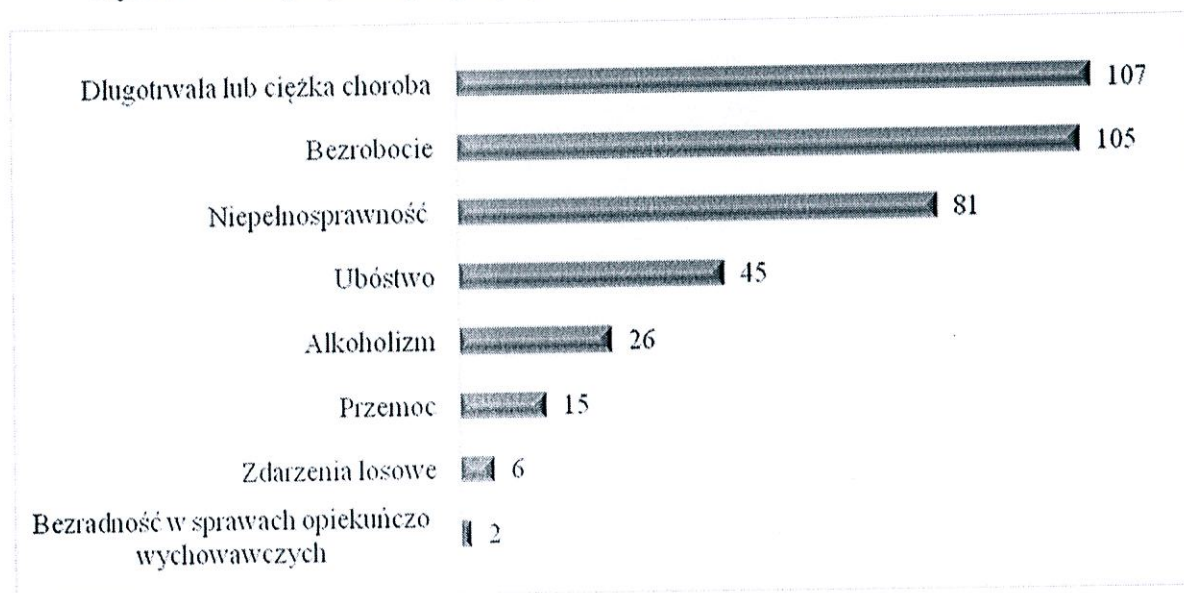

- Zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- Klęski żywiołowej lub ekologicznej.

6. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej w gminie

W tej części diagnozy zaprezentowane oraz poddane analizie zostaną statystyki dotyczące problemów społecznych, występujących w Gminie Łagów. Najczęstszym powodem przyznania pomocy w 2015r. przez GOPS w Łagowie było: **długotrwała lub ciężka choroba (107 rodzin), bezrobocie (105 rodzin), niepełnosprawność (81 rodzin)**. W latach 2013-2014 powyższy ranking wyglądał podobnie. Powody udzielania pomocy i wsparcia według liczby rodzin korzystających z pomocy OPS w 2015 r. przedstawia poniższy wykres.

Wykres 10: Najczęstsze przyczyny korzystania z pomocy GOPS w roku 2015

Powody udzielania pomocy i wsparcia według liczby osób i rodzin korzystających z wsparcia w latach 2013- 2015 r. w podziale na sołectwa przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy GOPS w latach 2013 – 2015 w podział na sołectwa

	2013		2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Czyżów	33	121	27	77	31	84

Duraczów	12	37	4	14	4	11
Gęsice	14	37	9	19	7	19
Lechówek	22	74	19	74	17	47
Łagów	78	169	73	166	80	169
Małacentów	13	31	11	20	13	21
Melonek	13	43	10	24	13	26
Nowa Zbelutka	11	39	11	36	13	16
Nowy Staw	13	38	7	18	10	24
Piotrków-Gułaczów	9	23	8	23	8	26
Piotrów-Podłazy	23	62	16	44	20	67
Piotrów-Zagościec	6	22	6	22	6	27
Piotrów-Porębiska	23	47	27	57	28	79
Płucki	21	67	18	35	29	71
Ruda	12	46	15	56	18	64
Sadków	18	64	18	56	21	62
Sędek	25	83	29	74	20	97
Stara Zbelutka	31	114	48	136	44	148
Winna	-	-	-	-	-	-
Wiśniowa	12	48	10	43	15	53
Wola Łagowska	39	99	51	124	54	93
Zamkowa Wola	20	37	20	56	15	36
Złota Woda	26	56	39	103	29	42

Źródło: Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Łagowie marzec 2016r.

Z pomocy Ośrodka w 2015 r korzystało łącznie **1282 osoby** co stanowi **18,30%** ogółu mieszkańców. Analizując trzy ostatnie lata warto zauważyć iż wśród świadczeniobiorców korzystających z pomocy GOPS wzrosła liczba osób niepełnosprawnych oraz długotrwale i ciężko chorych. Poniższa tabela przedstawia liczbę zasiłków udzielonych w latach 2013-2015

Tabela 12: Liczba osób korzystająca z zasiłków stałych, okresowych, celowych w latach 2013-2015

Sołectwa	2013			2014			2015		
	Zasiłek								
	Staly	Okresowy	Celowy	Staly	Okresowy	Celowy	Staly	Okresowy	Celowy
	57	110	192	63	99	201	61	89	203

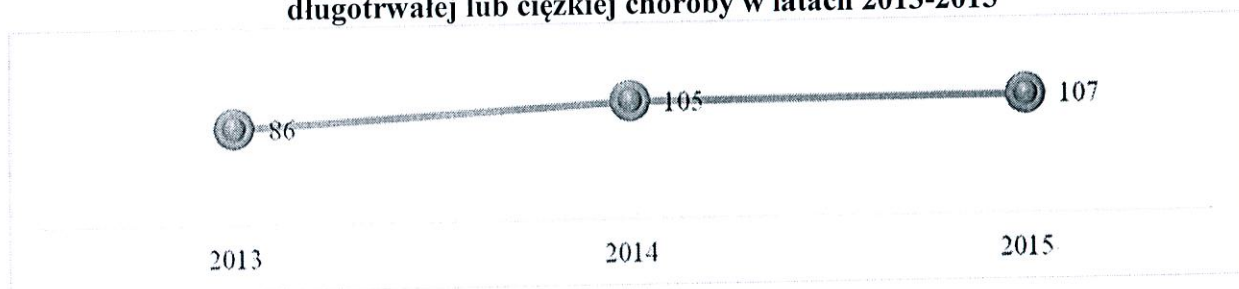
Źródło: Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Łagowie marzec 2016r.

6.1 Długotrwała lub ciężka choroba

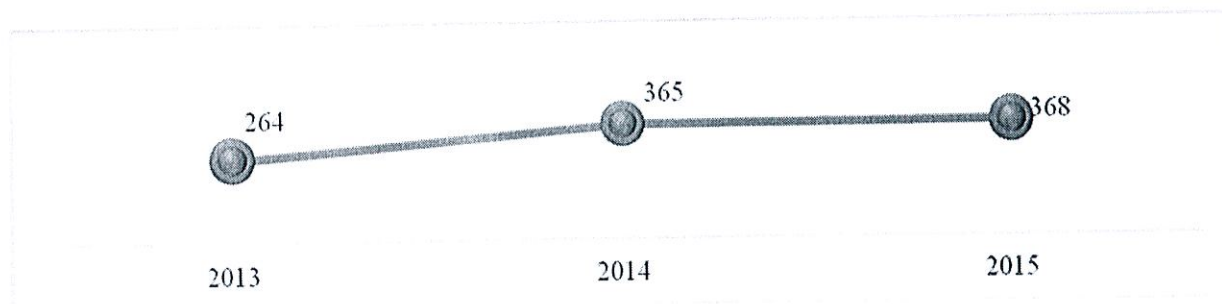
Długotrwała choroba oznacza utrudnienie, ograniczenie lub uniemożliwienie w pełni sprawnego funkcjonowania w środowisku ze względu na stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy. Osoby dotknięte takim schorzeniem borykają się z problemami i trudnościami codziennego życia. Ciężka, długotrwała choroba wiąże się z ponoszeniem wysokich kosztów leczenia, a tym samym z trudnościami finansowymi i materialnymi długotrwale chorych osób. Na terenie Gminy Łagów z pomocy GOPS z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w roku 2015 skorzystały **368 osoby (107 rodzin)** to aż o **104 osoby więcej** niż w roku 2013.

Wykres 11. Liczba rodzin z terenu Gminy korzystających z pomocy z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagowie, styczeń 2016r.

Wykres 12: Liczba osób z terenu Gminy korzystających z pomocy z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagowie, styczeń 2016r.

Analizując powyższe dane zauważyć można, iż liczba osób oraz rodzin korzystających z pomocy ośrodka z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ostatnim roku wzrosła.

Najwięcej osób korzystających z pomocy GOPS z tytułu bezrobocia w roku 2014 pochodziło z sołectw: **Łagów, Sędek, Piotrów-Podlazy oraz Wiśniowa.**

6.2 Bezrobocie

W gminie Łagów w 2015r. w PUP w Kielcach było zarejestrowanych 392 osoby bezrobotne. Z pomocy ośrodka z tytułu bezrobocia w 2015r. korzystało **105 rodzin (308 osób)**. Bezrobocie było drugim najczęstszym powodem udzielania pomocy przez tutejszy GOPS. Poniższe wykresy obrazują liczbę rodzin oraz osób, jaka w ostatnich latach została wsparta przez ośrodki pomocy społecznej tytułem bezrobocia.

Wykres 13. Liczba rodzin z terenu Gminy korzystających z pomocy z tytułu bezrobocia w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagowie, styczeń 2016r.

Wykres 14. Liczba osób z terenu Gminy korzystających z pomocy z tytułu bezrobocia w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagowie, styczeń 2016r.

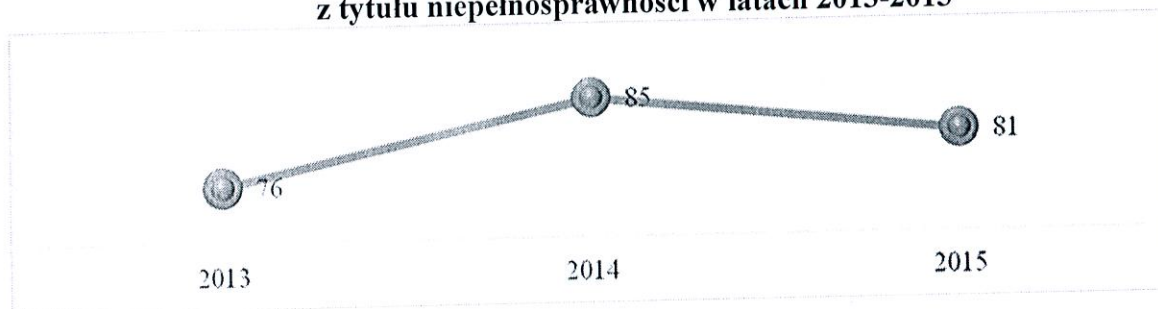
Najwięcej osób korzystających z pomocy GOPS z tytułu bezrobocia w roku 2015 pochodziło z sołectw: **Łagów, Stara Zbelutka, Sędek, Czyżów.**

6.3 Niepełnosprawność

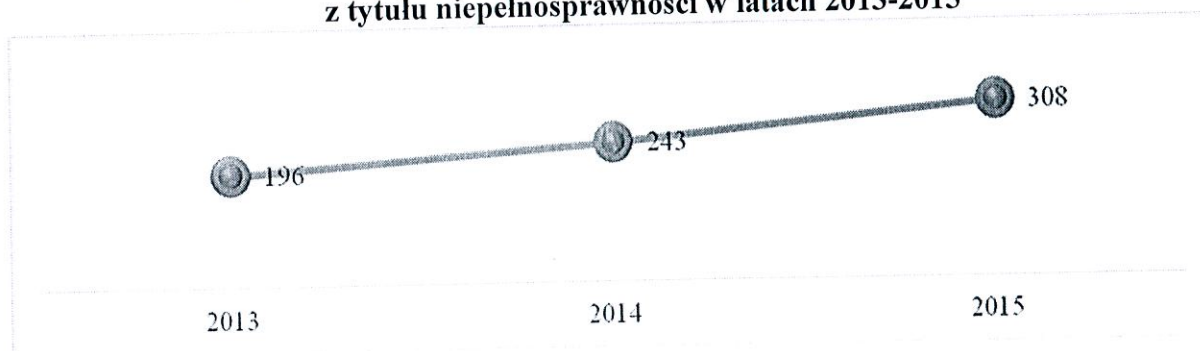
Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Niepełnosprawność w Gminie Łagów zajmuje trzecie miejsce, zaraz po długotrwałej lub ciężkiej chorobie oraz bezrobociu w zestawieniu najczęstszych powodów przyznawania pomocy i wsparcia. Z roku na rok zwiększa się liczba osób niepełnosprawnych z terenu gminy. Z tego powodu w roku 2015 pomoc przyznano **308 osobą to o 112 osób więcej** niż w roku 2012.

Wykres 15. Liczba rodzin z terenu Gminy korzystających z pomocy z tytułu niepełnosprawności w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagowie, styczeń 2016r.

Wykres 16. Liczba osób z terenu Gminy korzystających z pomocy z tytułu niepełnosprawności w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagowie, styczeń 2016r.

Najwięcej osób korzystających z pomocy GOPS z tytułu niepełnosprawności w roku 2014 pochodziło z sołectw: **Łagów, Stara Zbelutka, Lechówek.**

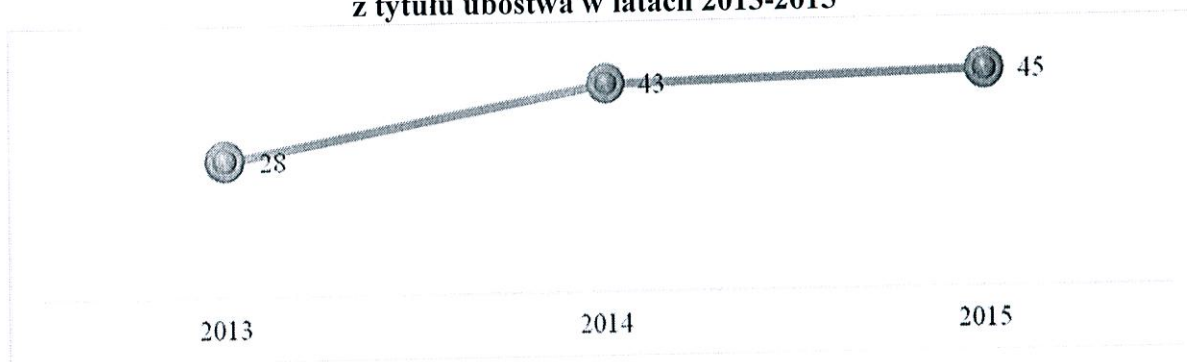

1.

6.4 Ubóstwo

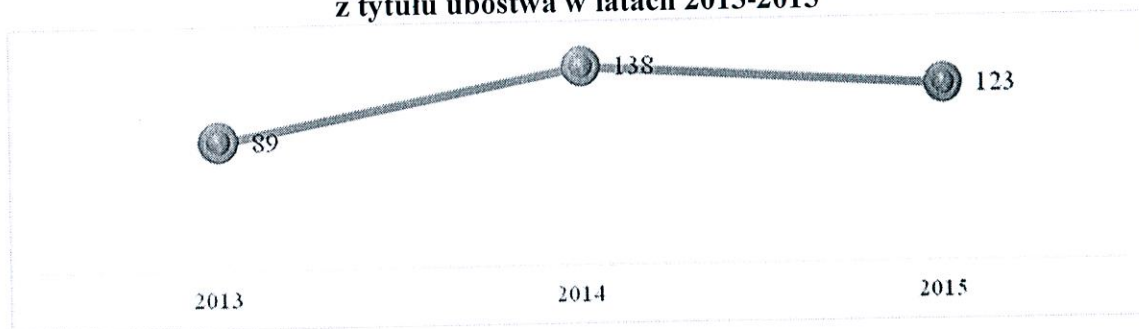
W Gminie Łagów w ostatnich latach wzrosła liczba rodzin korzystających z tytułu ubóstwa. Liczba rodzin, korzystających z pomocy z tego tytułu w roku 2015 wyniosła 45. Dane te przedstawione zostały na poniższych wykresach.

Wykres 17. Liczba rodzin z terenu Gminy korzystających z pomocy z tytułu ubóstwa w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagowie, styczeń 2016r.

Wykres 18. Liczba osób z terenu Gminy korzystających z pomocy z tytułu ubóstwa w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagowie, styczeń 2016r.

Najwięcej osób korzystających z pomocy GOPS z tytułu ubóstwa w roku 2014 pochodziło z sołectw: Łagów, Sędek, Czyżów.

6.5 Alkoholizm

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych. Do czynników sprzyjających popadaniu w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utrata zatrudnienia.

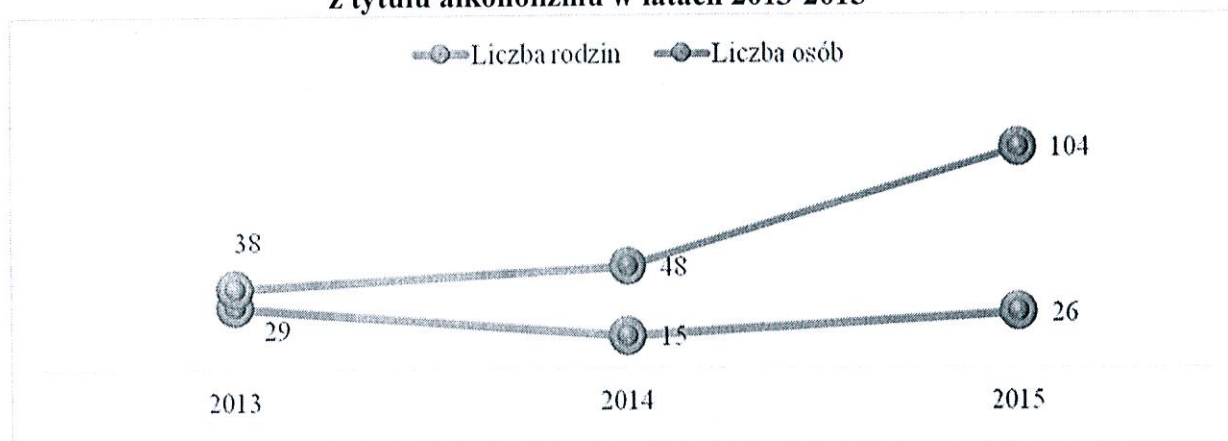
Tabela 13. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		W Polsce 38,6 mln	W mieście 100 tys. mieszk.	W mieście 25 tys. mieszk.	W gminie 10 tys. mieszk.
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	Razem ok 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	Około 1.330 osób: dorosłych i dzieci	Około 530 osób: dorosłych i dzieci

Źródło: Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
<http://www.parpa.pl/index.php/33-analzy-badania-raporty>

Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy GOPS z tytułu alkoholizmu w Gminie Łagów w analizowanym okresie stopniowo wzrasta co jest niepokojące. Na terenie Gminy od kilku lat działa klub AA, który wspiera osoby uzależnione oraz ich rodziny. W 2014r. z powodu alkoholizmu wparcia udzielono 104 osobą z 26 rodzin.

Wykres 19. Liczba osób z terenu Gminy korzystających z pomocy z tytułu alkoholizmu w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagowie, styczeń 2016r.

6.6 Inne problemy społeczne

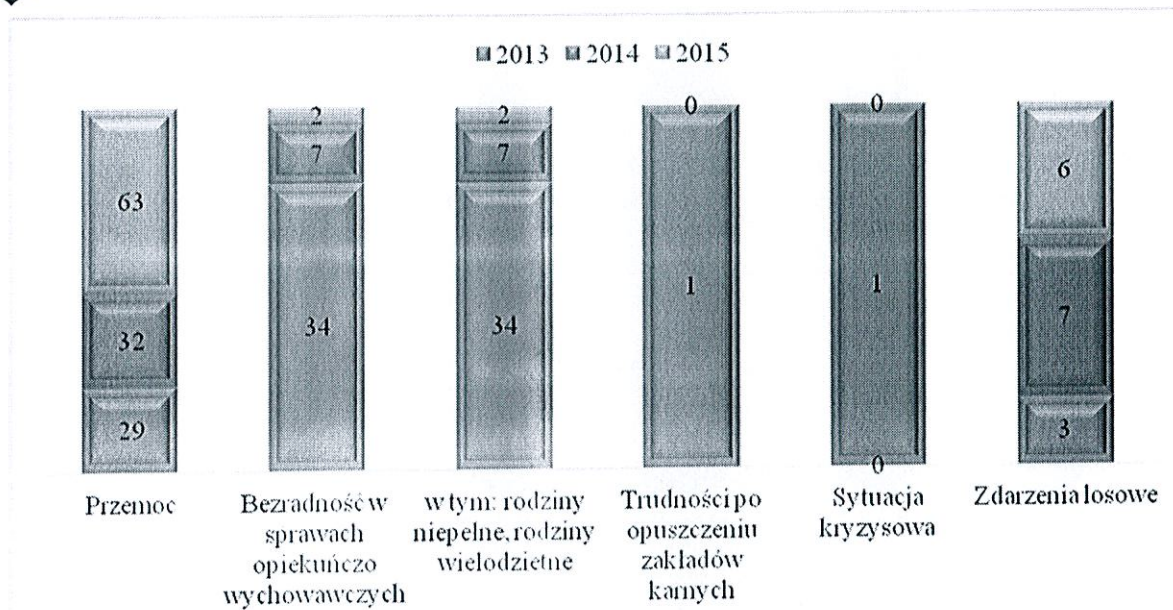
Innymi przyczynami udzielania pomocy przez Gminny Ośrodek pomocy w Łagowie są : przemoc, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych, trudności po opuszczeniu zakładów karnych. Poniższa tabela przedstawia liczbę osób i rodzin korzystających z pomocy GOPS z w/w przyczyn w latach 2013-2015. To co niepokoi to wzrost liczby osób w stosunku do których używana jest przemoc W 2015 roku z tego tytułu z pomocy tutejszego GOPS skorzystało 63 osoby to prawie o połowę więcej niż w 2014 i 2013 roku.

Tabela 14: Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS w latach 2013-2015

Wyszczególnienie	2013		2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Przemoc	8	29	8	32	15	63
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych	6	34	2	7	2	2
w tym: rodziny niepełne, rodziny wielodzietne	6	34	2	7	2	2
Trudności po opuszczeniu zakładów karnych	1	1	0	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	1	1	0	0
Zdarzenia losowe	3	3	7	7	6	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagowie, styczeń 2016r.

Wykres 20: Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagowie, styczeń 2016r.

7. Analiza SWOT

Analiza SWOT stała się podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych. Jest ona efektywną metodą identyfikacji słabych i mocnych stron polityki rozwiązywania problemów społecznych oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed strategią rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Łagów. SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

„mocnych stron” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony strategii rozwiązywania problemów społecznych, które należy wykorzystać sprzyjając będą jej rozwojowi (utrzymać je, jako mocne i na których należy oprzeć jej przyszły rozwój);

„słabych stron” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony polityki rozwiązywania problemów społecznych, które niewyeliminowane utrudnią będą jej rozwój (ich oddziaływanie należy minimalizować);

„szans” - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności Gminy, ale które mogą być traktowane, jako szanse, i przy odpowiednio podjętych działaniach mogą być wykorzystane, jako czynniki sprzyjające rozwojowi polityki rozwiązywania problemów społecznych;

„zagrożeń” - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności, ale które mogą stanowić zagrożenie dla skutecznej realizacji polityki rozwiązywania problemów społecznych (należy unikać ich negatywnego oddziaływania na zarządzanie obszarem tej polityki).

Przedstawiona poniżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest syntezą poszczególnych obszarów polityki rozwiązywania problemów społecznych przyjętych w założeniach do części strategicznej tego dokumentu. Poniższy zbiór informacji o mocnych i słabych stronach polityki rozwiązywania problemów społecznych i stojących przed nią szansach i zagrożeniach jest uzgodnioną wypadkową wiedzy o stanie i potrzebach polityki rozwiązywania problemów społecznych Gminy Łagów ułożonych przekrojowo. Analiza SWOT jest kontynuacją oraz podsumowaniem diagnozy stanu i w niej znajduje uzasadnienie większość rozstrzygnięć.

Tabela 15: Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none">1. Walory przyrodnicze i krajobrazowe w przeważającej części gminy.2. Bogate zasoby geologiczne na obszarze gminy.3. Bogate tradycje związane z garncarstwem.4. Zasoby środowiska przyrodniczego5. Liczne szlaki turystyki pieszej6. Korzystne warunki do rozwoju drobnoskalowej produkcji ekologicznej7. Położenie przy drodze krajowej 74.8. Spora liczba Organizacji Pozarządowych (prowadzone są dwie szkoły przez Stowarzyszenia9. Dobrze działające Ochotnicze Straże Pożarne10 Organizacja imprez cyklicznych (dożynki, Dni Łagowa)11. Działający Klub AA12. Szeroka liczba działań realizowanych przez OPS na rzecz osób niepełnosprawnych13. Wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych.	<ol style="list-style-type: none">1. Wysoki poziom bezrobocia na terenie gminy2. Starzejące się społeczeństwo3. Odpływ ludzi młodych z terenu gminy.4. Wysoki udział % osób bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym5. Brak różnego rodzaju partnerstw sektora społecznego, gospodarczego i publicznego na terenie gminy.6. Niski udział dochodów własnych gminy w dochodach ogółem Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna.7. Niedostosowana do potrzeb mieszkańców i turystów infrastruktura sportowa.8. Zbyt mała liczba nowo powstających przedsiębiorstw.9. Bariery architektoniczne w urzędach, instytucjach użyteczności publicznej.10. Duże ograniczenia transportowe osób niepełnosprawnych zamieszkujące gminę.11. Migracje zagraniczne rodziców.12. Duża liczba osób w wieku produkcyjnym korzystająca z pomocy OPS na terenie gminy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none">1. Wydłużająca się średnia długość życia oraz wzrost średniego wieku mieszkańców Polski i Europy.2. Możliwość pozyskiwania środków z Unii Europejskiej dla rozwiązywania problemów społecznych3. Ustawiczne szkolenia pracowników pomocy	<ol style="list-style-type: none">1. Atrakcyjniejsza oferta dużych aglomeracji połączona z ofertą pracy2. Skomplikowane procedury i niejasne przepisy prawa

<p>społecznej</p> <p>4. Wskazanie obszaru Gór Świętokrzyskich jako obszaru strategicznej interwencji w opracowanym na lata 2014 -2020 RPOWŚ.</p> <p>5. Opłacalność wykorzystania zielonej energii jako sposobu na ograniczanie niskiej emisji.</p> <p>5. Rosnące zainteresowanie ekologicznymi, naturalnymi i regionalnymi produktami.</p> <p>6. Moda na tereny wiejskie - duży napływ zamożniejszych mieszkańców miast na tereny wiejskie</p>	<p>3. Depopulacja mieszkańców regionu.</p> <p>4. Choroby cywilizacyjne, przejmowanie przez młodzież złych nawyków.</p> <p>5. Zubożenie społeczeństwa, powodujące patologie społeczne</p>
--	--

Źródło: Opracowanie własne

8. Misja i wizja Gminy Łagów

Misja wskazuje naczelny cel polityki społecznej w Gminie, wokół którego mają koncentrować się działania lokalnych instytucji publicznych oraz środowisk i organizacji społecznych. Misja powinna w pełni oddawać aspiracje mieszkańców i stanowić czynnik integracji lokalnej społeczności wokół zasadniczych spraw służących długofalowemu rozwojowi społecznemu gminy.

Misja

Wspieranie rodziny i zaspokajanie potrzeby wspólnoty mieszkańców w celu spójnego rozwoju Gminy Łagów

Wizja to docelowy obraz Gminy, do którego osiągnięcia powinny zmierzać wszelkie realizowane na bieżąco jak i długofalowe działania władz lokalnych, jednostek odpowiedzialnych za politykę społeczną w Gminie, a przede wszystkim wszystkich mieszkańców Gminy. Wizja powinna pełnić funkcję informacyjną i motywacyjną.

Wizja

Gmina Łagów obszarem o dużej atrakcyjności społecznej i aktywności obywatelskiej, bezpiecznym miejscem zamieszkania, pracy i edukacji, z zintegrowanym i sprawnym systemem wsparcia dla mieszkańców

9. Cele strategiczne oraz kierunki działań

Kolejnym etapem w tworzeniu Strategii jest wyróżnienie głównych celów strategicznych. To zadanie pozostaje istotne głównie z tego względu, iż na tej podstawie opracowane zostaną również kierunki działań. Pomocna w tym kontekście będzie przeprowadzona wcześniej diagnoza społeczna Gminy Łagów oraz analiza SWOT, które to pozwoliły uchwycić obszary deficytowe w rozwoju gminy, wymagające wsparcia ze strony samorządu gminy.

Strategiczne cele wytyczone dla Gminy Łagów są następujące:

1. Wsparcie osób starszych oraz osób z niepełnosprawnością.
2. Wspieranie osób bezrobotnych oraz osób poszukujących pracy.
3. Wsparcie „rodziny i dziecka”
4. Przeciwdziałanie uzależnieniom.
5. Wzmacnianie aktywności społecznej poprzez rozwijanie i wsparcie organizacji pozarządowych/ stowarzyszeń itp.
6. Propagowanie różnych form spędzania wolnego czasu, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

Cel strategiczny nr 1. Wsparcie osób starszych oraz osób z niepełnosprawnością.

Istotą tego celu jest społeczne włączenie i aktywizacja defaworyzowanych grup społecznych: osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Ze względu na wzrastającą liczbę osób niepełnosprawnych oraz rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców gminy przy jednoczesnym braku skutecznych instrumentów aktywizacji i niedostatecznej ofercie usług opiekuńczych zdecydowano wyodrębnić działania mające na celu przyczynić się do polepszenia sytuacji tychże osób. Działanie te to wszelkie przedsięwzięcia włączające te grupy w życie społeczne gminy oraz działania mające przyczynić się do rozwoju usług opiekuńczych. Cel strategiczny obejmuje również działania związane z likwidowaniem barier uniemożliwiających pełne funkcjonowanie w społeczeństwie (np. zakup wózków itp.) oraz działania skierowane do lokalnej społeczności, które przyczynią się do niwelowania uprzedzeń oraz postaw i zachowań dyskryminujących osoby starsze i niepełnosprawne. Osoby niepełnosprawne i starsze stanowią bardzo istotną grupę beneficjentów pomocy społecznej. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych powinna obejmować szereg działań organizacyjnych, medycznych, psychologicznych, edukacyjnych i

technicznych. Podobnym wsparciem powinny być objęte także osoby starsze, których ze względu na postępujący proces starzenia się społeczeństwa będzie coraz więcej.

Cel strategiczny nr 2 Wspieranie osób bezrobotnych oraz osób poszukujących pracy.

Kolejnym istotnym obszarem działań jest **rynek pracy oraz wsparcie osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy**. Na koniec stycznia 2016 r stopa bezrobocia w powiecie kieleckim wynosiła 16,7% i była wyższa o 1,2% w stosunku do stopy z grudnia 2015r., która wynosiła 15,5%. W Gminie Łagów zauważyć można kilka niepokojących zjawisk na rynku pracy, które wymagają działań ze strony władz samorządowych. Niepokojący jest fakt, iż największą liczbę osób bezrobotnych stanowią osoby młode. Poza ludźmi młodymi wyróżnić można również szereg innych kategorii osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Łagodzenie skutków bezrobocia oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy staje się, zatem jednym z najistotniejszych wyzwań strategicznych. Przy czym poszczególne zadania powinny być skierowane przede wszystkim do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze względu na brak kompetencji społecznych i kwalifikacji zawodowych.

Cel strategiczny nr 3. Wsparcie „rodziny i dziecka”.

Ze względu na zauważalne w gminie słabnące relacje międzyludzkie oraz rodzinne zdecydowano się wytyczyć cel strategiczny mający na celu scalenie więzi pomiędzy ludźmi tworzącymi jednostkę, jaką jest rodzina, oraz poprawienie relacji międzyludzkich. Rodzina stanowi podstawową jednostkę życia społecznego. Rozluźnienie więzi, zła sytuacja materialno – ekonomiczna, oraz brak wsparcia w społeczności lokalnej często doprowadza do powstawania problemów i dysfunkcji w funkcjonowaniu rodzin, które w szczególności dotyczą dzieci. Mając na uwadze ograniczenie negatywnych zdarzeń w rodzinie, koniecznym jest szybkie diagnozowanie problemów i skuteczna pomoc. Zakłada się, zatem realizację działań integracyjnych (np. spędzanie czasu w rodzinie), oraz oferowanie pomocy specjalistycznej w sytuacjach problemowych (poradnictwo, terapia itp.)

Cel strategiczny nr 4. Przeciwdziałanie uzależnieniom.

Negatywny wpływ na kondycję psychofizyczną człowieka mają wszelkiego rodzaju uzależnienia (alkoholizm, narkomania, nikotynizm, środki psychotropowe, itd.). Są one częstym powodem trudnej sytuacji życiowej oraz powodem korzystania z pomocy społecznej. Coraz większego znaczenia nabiera profilaktyka uzależnień oraz terapia osób uzależnionych i współuzależnionych. Szczególnie narażoną grupą osób na uzależnienia są ludzie młodzi,

którzy wskutek problemów z nauką, znalezieniem pracy czy wpływu środowiska, nawet nie do końca świadomie, mogą wpadać w nałogi. W ramach tego celu główny nacisk położony zostanie na profilaktykę uzależnień (włączając przy tym działania lecznicze i terapeutyczne). Realizowane będą również działania w zakresie wsparcia rodzin i osób współuzależnionych, mieszkających z osobami uzależnionymi. Skuteczną interwencję będzie można osiągnąć poprzez zaangażowanie wielu instytucji lokalnych i regionalnych, organizacji pozarządowych, zakładu opieki zdrowotnej, szkół i innych podmiotów.

Cel strategiczny nr 5 Wzmacnianie aktywności społecznej poprzez rozwijanie i wsparcie organizacji pozarządowych/ stowarzyszeń itp.

Zadaniem władz jest wspieranie działań mieszkańców, które mają na celu poprawę życia społecznego w gminie, czyli np. wspomaganie stowarzyszeń, organizacji pozarządowych i organizacji pożytku publicznego, pomoc w ich organizowaniu, pomoc w organizowaniu inicjatyw służących społeczeństwu itp. Aktywni i zintegrowani mieszkańcy łatwiej i szybciej potrafią rozwiązywać bieżące problemy.

Cel strategiczny nr 6 Propagowanie różnych form spędzania wolnego czasu, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

Aktywność ruchowa poprzez różnego rodzaju sporty i rekreację pozwalają utrzymać właściwą kondycję i stan zdrowia, a tym samym dobre samopoczucie. Współzawodnictwo sportowe tworzy silne relacje międzyludzkie i wpływa pozytywnie na poziom spójności społecznej. Odpowiednie zagospodarowanie czasu wolnego, w szczególności dzieci i młodzieży, to jedna z najlepszych form profilaktyki uzależnień, pozwalająca na unikanie szkód społecznych i zdrowotnych. Cel ten ma za zadanie pomóc w organizacji wolnego czasu mieszkańcom Gminy Łagów, wskazywać różne formy i propozycje wypełnienia go, a także rozwinąć ofertę Gminy odnośnie sposobów na zagospodarowanie czasu wolnego.

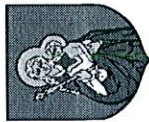
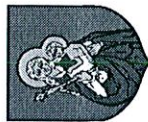

Tabela 16: Kierunki działań

Cel strategiczny nr 1. Wsparcie osób starszych oraz osób z niepełnosprawnością	
Zadanie	
1.	Wspieranie organizacji społecznych, których działalność skierowana jest do osób starszych i/lub niepełnosprawnych.
2.	Włączanie niepełnosprawnych dzieci i dorosłych do systemów edukacji powszechnej oraz otwartego rynku pracy
3.	Likwidacja barier w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych
4.	Wspieranie rodziny w zapewnieniu opieki dla osób starszych, niepełnosprawnych w formie usług opiekuńczych.
5.	Wspieranie inicjatyw (prywatnych, pozarządowych, itd.) nastawionych na opiekę nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
6.	Propagowanie idei pomocy sąsiedzkiej dla osób starszych, niepełnosprawnych, chorych, samotnych.
7.	Rozwój infrastruktury ośrodków dziennego pobytu i klubów seniora.
8.	Zwiększenie dostępu do sprzętu rehabilitacyjnego oraz usług rehabilitacyjnych.
9.	Tworzenie miejsc spotkań i propozycji spędzania wolnego czasu przez osoby niepełnosprawne, starsze i długotrwale chore.
Cel strategiczny nr 2 Wspieranie osób bezrobotnych oraz osób poszukujących pracy	
Zadanie	
1.	Organizacja warsztatów/kursów mających na celu zwiększenie kompetencji zawodowych i społecznych osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy.
2.	Inicjowanie, upowszechnianie, współorganizowanie szkoleń i staży podwyższających umiejętności zawodowe i społeczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
3.	Prowadzenie działań z zakresu doradztwa zawodowego.
4.	Prowadzenie działań z zakresu poradnictwa psychologicznego.

5. Refundacja stanowisk pracy, roboty publiczne, prace interwencyjne.
6. Wsparcie dla osób gotowych rozpocząć działalność gospodarczą (wsparcie informacyjne, doradcze, szkoleniowe).
Cel strategiczny nr 3. Wsparcie „rodziny i dziecka”
Zadanie
1. Wsparcie funkcji opiekuńczo – wychowawczej i poprawa sytuacji dziecka w rodzinach z trudnościami (w tym: pomoc asystenta rodziny, pomoc psychologiczna, pomoc pedagoga).
2. Rozwój poradnictwa specjalistycznego – indywidualnego i grupowego, w tym poradnictwa psychologicznego, prawnego, terapeutycznego, i socjalnego dla rodzin z terenu gminy poprzez utworzenie punktu poradnictwa rodzinnego.
3. Udzielanie rodzinom z terenu gminy świadczeń rodzinnych, świadczeń pomocy społecznej i działań o charakterze pracy socjalnej i interwencji kryzysowej w celu zaspokajania potrzeb i aktywnego usamodzielniania i wyjścia rodziny z trudnej sytuacji życiowej.
4. Organizacja wydarzeń, festynów skierowanych do rodzin, propagujących wartości rodzinne.
5. Stworzenie informatora o dostępnych formach wsparcia dla rodzin, dystrybucja informatora.
6. Organizacja wydarzenia z okazji Dnia Babci i Dziadka i wprowadzenie jej jako imprezy cyklicznej.
7. Organizacja zajęć wyrównawczych (szkolnych/pozaszkolnych) dla dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dzieci zdolnych.
Cel strategiczny nr 4. Przeciwdziałanie uzależnieniom
Zadanie
1. Kontynuacja zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii.
2. Prowadzenie aktywnej działalności profilaktycznej oraz integracyjnej we wszystkich środowiskach (np. organizacja Wieczoru Poetyckiego)
3. Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat uzależnień wraz ze wskazaniem możliwości pomocy w chwili ich wystąpienia – wprowadzenie programów edukacyjnych i profilaktycznych zwłaszcza wśród młodzieży.

4. Umożliwianie korzystania ze specjalistycznego poradnictwa, terapii uzależnień itp.
5. Wsparcie klubu AA dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
6. Wypracowanie i doskonalenie form pracy z podopiecznymi uzależnionymi w celu mobilizacji ich do podjęcia leczenia odwykowego.
Cel strategiczny nr 5 Wzmacnianie aktywności społecznej poprzez rozwijanie i wsparcie organizacji pozarządowych/ stowarzyszeń itp.
Zadanie
1. Rozpowszechnianie wśród mieszkańców idei i celów istnienia organizacji pozarządowych.
2. Wspieranie organizacji pozarządowych poprzez szkolenia, warsztaty (m.in. odnośnie pozyskiwania środków zewnętrznych np. z UE)
3. Rozwój współpracy samorządu gminnego z organizacjami i stowarzyszeniami (m.in. informacje nt. konkursów na coroczne działania).
Cel strategiczny nr 6. Propagowanie różnych form spędzania wolnego czasu, w szczególności wśród dzieci i młodzieży
Zadanie
1. Uruchomienie świetlic wiejskich na terenie Gminy w budynkach już istniejących, ale niedziałających, jako świetlice (przywrócenie do życia świetlic)
2. Kontynuacja kalendarza obecnych imprez kulturalnych oraz wprowadzenie wielu nowych, które staną się cykliczne, na terenie Gminy.
3. Organizacja kółek artystycznych, spotkań ze znanymi ludźmi, poświęcone tradycji lokalnej i nie tylko, zajęć sportowych, kółek zainteresowań,
4. Zagospodarowanie terenów atrakcyjnych turystycznie /rekreacyjnie

10. Finansowanie działań

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w każdej strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Łagów obejmują lata 2016-2023, gdyż w tym okresie będą realizowane w sposób ciągły zdefiniowane cele strategiczne oraz kierunki działań.

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- Środki własne pochodzące z budżetu gminy finansowane z jej dochodów;
- Środki przekazane gminie z budżetu państwa (dotacje);
- Środki funduszy krajowych (PFRON);
- Środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny).
- Innych dotacji, grantów i programów.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, brak długookresowych źródeł finansowania, a także wieloletnich dokumentów finansowych określających planowane wydatki gminy na bieżącą działalność. Źródła finansowania winny być również przedmiotem dogłębnej analizy podczas przygotowywania corocznej oceny stopnia jej realizacji.

11. Komunikacja społeczna i promocja

Informacja na temat realizacji Strategii będzie przekazywana mieszkańcom w sposób ciągły:

- na zebraniach wiejskich,
- na sesjach Rady Gminy,
- w Biuletynie Informacji Publicznej,
- na tablicach ogłoszeniowych.

Realizacja Strategii musi opierać się na właściwym odbieraniu informacji zwrotnej, tak, aby móc dobrze ją modyfikować. Celem działań informacyjnych będzie:

- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w ramach funduszy strukturalnych UE dla wszystkich grup docelowych,
- zapewnienie współpracy z instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie i realizowanie Strategii w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych, poprzez wymianę informacji i wspólne przedsięwzięcia,
- wykorzystanie nowoczesnych technologii, takich jak Internet, poczta elektroniczna, elektroniczna archiwizacja dokumentów, w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji Strategii.

Realizacji polityki informacyjnej służyć mają następujące instrumenty:

- konferencje, seminaria, wykłady, warsztaty, prezentacje propagujące informacje o możliwościach wykorzystania środków unijnych,
- wizytacje projektów, ekspozycje projektów – mogą stanowić skuteczne metody prezentacji osiągnięć w zakresie realizacji inicjatyw z wykorzystaniem środków Unii Europejskiej, a także informacje o projektach oraz ich promocja przez beneficjentów,
- współpraca z mediami.

12. Monitoring i wdrażanie strategii

Monitoring zapisów strategicznych polegać będzie na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych. Podstawowym celem wymienionych działań będzie dostarczenie praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji dotyczących przedsięwzięć planowanych do realizacji.

Proces monitoringu będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównanie ich zgodności z założeniami Strategii. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii.

Ogólnym celem ewaluacji jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Strategii. Głównym zadaniem jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko, jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio z programem, lecz także, jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne.

Główne zastosowania ewaluacji:

- Identyfikacja słabych i mocnych stron,
- Oszacowanie możliwości i ograniczeń,
- Usprawnienie zarządzania,
- Wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działań,
- Korekta,
- Wsparcie alokacji zasobów finansowych,
- Ulepszenie procesu decyzyjnego.

W szczególności zadaniem ewaluacji jest dostarczenie odpowiednim odbiorcom dokładnych ocen stanu wdrożenia programów w zakresie:

- Działania programów,
- Wydajności i trwałości w stosunku do założonych celów,
- Wpływu na problemy, do których odnoszą się programy,
- Wyciągniętych wniosków w celu poprawy wdrożenia programów i projektowania nowych programów,
- Identyfikacji dobrych praktyk o potencjalnym szerszym zastosowaniu.

Wnioski z monitoringu i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Strategii. Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Realizacja poszczególnych działań będzie przedstawiana w sprawozdaniach poszczególnych jednostek odpowiedzialnych za ich realizację, w tym w sprawozdaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagowie przedkładanym corocznie Radzie Gminy.

Spis tabel

Tabela 1: Struktura ludności na terenie Gminy w latach 2013-2015.....	18
Tabela 2: Zmiany wskaźnika obciążenia demograficznego w latach 2011-2014.....	19
Tabela 3: Ilość podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Łągów według klas wielkości	21
Tabela 4: Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy.....	28
Tabela 5. Dane dotyczące aktywności wyborczej mieszkańców Gminy Łągów podczas wyborów prezydenckich w 2015r. na tle innych gmin.....	29
Tabela 6: Czytelnicy Gminnej Biblioteki Publicznej	30
Tabela 7: Przestępczość na terenie gminy Łągów w latach 2013-2015	32
Tabela 8: Kategorie przestępstw na terenie gminy w latach 2013-2015	32
Tabela 9: Liczba osób korzystająca z Przychodni	34
Tabela 10: Lokalizacja boisk/obiektów sportowych.....	35
Tabela 11. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy GOPS w latach 2012 – 2014 w podział na sołectwa	40
Tabela 12: Liczba osób korzystająca z zasiłków stałych, okresowych, celowych w latach 2013-2015	41
Tabela 13. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych	47
Tabela 14: Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS w latach 2013-2015	48
Tabela 15: Analiza SWOT.....	50
Tabela 16: Kierunki działań.....	57

Spis wykresów

Wykres 1. Struktura ludności na przełomie lat 2012-2014 w Gminie Łągów.....	18
Wykres 2: Struktura ludności na terenie gminy Łągów w latach 2013-2015.....	19
Wykres 3. Przyrost naturalny w latach 2013-2015	20
Wykres 4: Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców.....	22
Wykres 5: Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie kieleckim w latach 2010-2014.....	22
Wykres 6. Stopa bezrobocia na terenie powiatu kieleckiego w latach 2013-2016.....	26
Wykres 7. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w Gminie Łągów lata 2012-2014.....	27
Wykres 8: Liczba uczniów na terenie gminy Łągów w poszczególnych latach.....	27
Wykres 9: Liczba przestępstw na terenie Gminy łągów w latach 2013-2015	33
Wykres 10: Najczęstsze przyczyny korzystania z pomocy GOPS w roku 2015	40
Wykres 11. Liczba rodzin z terenu Gminy korzystających z pomocy z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2013-2015	42
Wykres 12: Liczba osób z terenu Gminy korzystających z pomocy z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2013-2015	42
Wykres 13. Liczba rodzin z terenu Gminy korzystających z pomocy	43
Wykres 14. Liczba osób z terenu Gminy korzystających z pomocy	43

Wykres 15. Liczba rodzin z terenu Gminy korzystających z pomocy	44
Wykres 16. Liczba osób z terenu Gminy korzystających z pomocy	44
Wykres 17. Liczba rodzin z terenu Gminy korzystających z pomocy	46
Wykres 18. Liczba osób z terenu Gminy korzystających z pomocy	46
Wykres 19. Liczba osób z terenu Gminy korzystających z pomocy	47
Wykres 20: Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS w latach 2013-2015.....	48

Spis map

Mapa nr 1. Gmina Łagów na tle powiatu kieleckiego	16
Mapa nr 2: Mapa gminy Łagów.....	17
Mapa nr 3: Udzielone noclegi w turystycznych obiektach noclegowych na 1000 ludności w 2014r.	23
Mapa nr 4: Obszary prawnie chronione na terenie gminy Łagów.....	38